

Līdzfinansēts no
Eiropas Savienības
programmas "Eiropa
pilsoņiem"

Rokasgrāmata ES programmas "Eiropa pilsoņiem" projektu sagatavošanā

2019

Specifisko terminu un saīsinājumu vārdnīca

ES – Eiropas Savienība

EP – Eiropa pilsoņiem

EK – Eiropas Komisija

NTT – Atbalsta apakšpasākums “Pašvaldību tīklojumi”

CSP – Atbalsta apakšpasākums “Pilsoniskās sabiedrības projekti”

REM – Atbalsta darbība “Eiropas vēstures piemiņas pasākumi”

TT – Atbalsta apakšpasākums “Pašvaldību sadraudzība”

EACEA – Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra

NVO – Nevalstiskās organizācijas

BREXIT – Lielbritānijas izstāšanās no ES process

Participant Portal – Elektroniskā projektu pieteikšanas platforma un organizāciju datu bāze

ECAS – Eiropas Komisijas autentificēšanās sistēma (projektu koordinātoru platforma)

Satura rādītājs

Specifisko terminu un saīsinājumu vārdnīca	2
Priekšvārds	4
ES programma “Eiropa pilsoņiem” un pamatnosacījumi	5
Projekta novērtēšanas kvalitātes kritēriji	9
Tematiskā izvēle katrā no EP programmas atbalsta darbībām un apakšpasākumiem	11
EP programmas noteikto prioritāšu sasaiste ar iesniedzamo projekta pieteikumu	22
Ieteikumi starptautisko partneru piesaistē	30
Ieteikumi darbam ar partneriem, ja organizācija ir vadošais partneris	32
Ieteikumi darbam ar vadošo partneri, ja organizācija ir sadarbības partneris.....	34
Ieteikumi projektā tieši iesaistītās auditorijas izvēlē un iesaistē	36
Ieteikumi projekta sagatavošanas fāzē.....	38
Ieteikumi projekta iesniegšanas fāzē	40
Ieteikumi projekta realizēšanas fāzē	41
Ieteikumi projekta atskaitīšanās fāzē	43
Biežāk pieļautās kļūdas katrā no EP programmas projekta fāzēm	45
Ieteikumi budžeta plānošanā, līdzfinansējuma piesaistē un projekta izdevumu organizēšanā	49
Komunikācija ar EACEA un koordinējošo iestādi Latvijā.....	52
Instrukcija projekta pieteikuma sagatavošanā un iesniegšanā (tehniskā puse)	53
Kontaktinformācija.....	72

Priekšvārds

Potenciālajam projektu pieteicējam EP programmā izstrādātā rokasgrāmata ietver sevī svarīgāko informāciju, lai sagatavotu un iesniegtu projekta pieteikumu. Visas rokasgrāmatas sadaļas sastādītas, lai viegli varētu uztvert būtiskāko informāciju. Strukturēti sagatavotā rokasgrāmata sniedz informāciju par katru projekta sagatavošanas posmu tieši šīs specifiskās programmas ietvaros, tāpēc rokasgrāmatas lietotājs vienlīdz labi var orientēties un atrast sev tuvāko tēmu. Rokasgrāmatā vairākās sadaļās sniegtā informācija atkārtojas, lai vienlīdz skaidri informētu tos, kuri rokasgrāmatu lasīs no sākuma līdz beigām un tos, kuriem interesē konkrētā rokasgrāmatas sadaļa.

Sagatavojot rokasgrāmatu tika ņemts vērā šī brīža situācijas redzējums, projektu piemēri, kuri saņēmuši atbalstu un kuri nav bijuši atbalstīti lielās konkurences dēļ.

Šīs rokasgrāmatas mērķis ir ne tikai asistēt potenciālajam projektu pieteicējam konkrēta projekta rakstīšanas gaitā, bet arī sniegt zināšanas par Eiropas projektu sagatavošanu un uzlabot projektu kvalitāti, lai būtu lielāka iespēja konkurēt ar citu projektu pieteicēju iesniegtajiem projektiem.

ES programma “Eiropa pilsoņiem” un pamatnosacījumi

EP programma ir radīta ar pārliecību, ka ES veido tās pilsoņi. Ņemot vērā to, ka piederība Eiropai tiek uzskatīta par ļoti būtisku Eiropas integrācijas procesa stiprināšanas un aizsardzības elementu, EK turpina veicināt Eiropas pilsoņu iesaisti visos kopienas dzīves procesos, dodot iespēju viņiem piedalīties tādas Eiropas veidošanā, kas būtu iedzīvotājiem vēl tuvāka.

Programmas mērķis ir tuvināt Eiropu tās iedzīvotājiem, rosinot debates par ES aktuāliem jautājumiem vietējā, reģionālā un starptautiskā – dalībvalstu – līmenī. Radīt apstākļus, kas nodrošina iedzīvotājiem iespējas piedalīties ES politikas veidošanas procesos, stiprināt solidaritāti Eiropas pilsoņu vidū, kā arī nodrošināt to, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas, to biedri un jebkurš sabiedrības loceklis tiek iesaistīts ES demokrātiskajā dzīvē.

Programmas pamatmērķi:

- Padziļināt Eiropas pilsoņu izpratni par ES, tās vēsturi un daudzveidību.
- Stiprināt Eiropas pilsonības vērtību iedzīvotāju apziņā un uzlabot apstākļus pilsoņu līdzdalībai demokrātiskajos procesos ES līmenī.

Programmas īpašie mērķi:

- Vairo izpratni par Eiropas vēstures piemiņas pasākumu nozīmību, uzsverot to, kas ir kopīgs Eiropas valstu vēsturē.
- Veicināt demokrātisku un pilsonisku līdzdalību ES līmenī, rosinot pilsoņus demokrātiski un pilsoniski līdzdarboties ES līmenī un pilnveidojot viņu izpratni par ES politikas veidošanas procesu un brīvprātīgā darba priekšrocībām.

Programmas dalībvalstis: visas ES dalībvalstis, kā arī valstis, kas noslēgušas saprašanās memorandu par dalību programmā. Saistībā ar BREXIT – Lielbritānija vēl ir programmas dalībvalsts līdz 2020.gada beigām un kamēr pastāvēs vienošanās par tās dalību programmā.

Programmas dotāciju saņēmēji: Pašvaldības un to padotības iestādes, pilsoniskās sabiedrības organizācijas (NVO);

Programmas kopējais finansējums (2014-2020): 185 468 000 *euro*;

Vēsture:

Programma tika izveidota 2007.gadā un 2013.gadā noslēdzās tās pirmais 7 gadu darbības periods. Programmas ietvaros paredzētais finansējums 215 000 000 *euro* apmērā tika piešķirts

6000 atbalstītajiem projektiem, kuros iesaistījušās pašvaldības un NVO no dažādām Eiropas valstīm, tai skaitā Latvijas.¹

EP programma sastāv no divām atbalsta darbībām:

1. atbalsta darbība – Eiropas vēstures piemiņas pasākumi (European Remembrance)

Tās mērķis ir veicināt mieru un labklājību, aktualizēt vēsturisko vērtību nozīmību, īpaši atbalstot projektus, kuri atspoguļo galvenos pagrieziena punktus Eiropas vēsturē laika posmā no 20. gs. sākuma līdz mūsdienām, to nozīmi un sekas, kas jūtamas arī mūsdienu Eiropā.

2. atbalsta darbība – Demokrātiskā iesaistīšanās un pilsoniskā līdzdalība (Democratic engagement and civic participation)

Mērķis ir iedrošināt pilsoņus demokrātiski un pilsoniski līdzdarboties ES līmenī, padziļinot pilsoņu izpratni par ES politikas veidošanas procesu un paplašinot viņu iespējas piedalīties politisko priekšlikumu sagatavošanā un apspriešanā par problēmām, kas saistītas ar programmas mērķiem un prioritātēm. Priekšrocības tiek dotas tiem projektiem, kuru tematikā akcentētas programmā noteiktās daudzgadu prioritātes.

2.atbalsta darbība iedalās 3 atbalsta apakšpasākumos:

2.1. Pašvaldību sadraudzība (Town Twinning)

Apakšpasākuma mērķis ir pašvaldību un/vai NVO starpā veidot īstermiņa sadraudzības pasākumus, kuros iesaistās sabiedrība. Projekta laiks ir īss un tajā tieši tiek iesaistīti dalībnieki, kuri ir projekta mērķauditorija.

2.2. Pašvaldību tīklojumi (Networks of Towns)

Apakšpasākuma mērķis ir veidot vairāku sadraudzības tikšanās pasākumu kopumu projekta ietvaros, nostiprinot partnerības tīklojumu. Arī šī apakšpasākuma ietvaros tiek iesaistīta sabiedrība, kurai projekta definētā tematika ir būtiska.

2.3. Pilsoniskās sabiedrības projekti (Civil Society projects)

Šajā apakšpasākumā pilsoniskās sabiedrības organizācijas tiek aicinātas iesniegt iniciatīvas sabiedriski nozīmīgu jautājumu apspriešanā vai izstrādājot pilsoniskās sabiedrības iesaistes rīkus, apkopojot pilsoņu viedokļus un radot inovatīvus risinājumus pilsoniskai līdzdalībai.

---

¹ <https://www.km.gov.lv/lv/fondi-un-es-politika/es-programma-eiropa-pilsoniem-2014-2020/par-programmu/pamatinformacija>

Vienotās likmes finansējums:

Vienotās likmes dotāciju mērķis ir līdzfinansēt uzņemošās projekta organizatoriskās izmaksas (maksu par dalībnieku ceļa izdevumiem, izmitināšanu, ēdināšanu, vietējo transportu, tikšanās telpām utt.). Dotācijas aprēķina kā vienotas likmes kompensācijas, tās nav tieši saistītas ar konkrētām izmaksām, tādēļ par izdevumiem nav jāatskaitās un tie nav jāattaisno. Pārsvārā tie ir pasākumu projekti, kuros **piešķirtais finansējums ir atkarīgs no projektā pārstāvēto valstu skaita, tikšanās pasākumu daudzuma un tajos iesaistīto dalībnieku skaita.** Atsevišķām atbalsta darbībām papildus būs iespēja saņemt papildu finansējumu sagatavošanās darbu segšanai, arī pēc vienotās likmes aprēķina.

Vienotā likme (2019.gada nosacījumi)

1.Eiropas vēstures piemiņas pasākumi (European Remembrance)												
2.2.Pašvaldību tīklojumi (Networks of Towns)												
2.3.Pilsoniskās sabiedrības projekti (Civil Society Projects)												
Dalībnieki	25/ 50	51/ 75	76/ 100	101/ 125	126/ 150	151/ 175	176/ 200	201/ 225	226/ 250	251/ 275	276/ 300	>300
Valstis	EUR											
1-3	12600	15120	17640	20160	22680	25200	27720	30240	32760	35280	37800	37800
4-6	15120	17640	20160	22680	25200	27720	30240	32760	35280	37800	40320	40320
7-9	17640	20160	22680	25200	27720	30240	32760	35280	37800	40320	42840	42840
10-12	20160	22680	25200	27720	30240	32760	35280	37800	40320	42840	45360	45360
13-15	22680	25200	27720	30240	32760	35280	37800	40320	42840	45360	47880	47880
>15	25200	27720	30240	32760	35280	37800	40320	42840	45360	47880	50400	50400

2.1. Pašvaldību sadraudzība (Town Twinning)		1.Eiropas vēstures piemiņas pasākumi (European Remembrance)	
		2.3.Pilsoniskās sabiedrības projekti (Civil Society Projects)	
Starptautisko (uzaicināto) dalībnieku skaits	EUR	Kopējais dalībnieku (organizāciju pārstāvju) skaits pirmsprojekta darba grupas tikšanās pasākumā	EUR
> 175	25 000	≤ 5	2 270
161/175	24 190	> 5 un ≤ 10	5 290
146/160	22 175	> 10 un ≤ 15	7 560
131/145	20 160	> 15	10 080
116/130	18 145	<u>Pirmsprojekta projekta darba grupas tikšanās (vienotā likme)</u>	
101/115	16 630		
86/100	14 615		
71/85	12 095		
56/70	10 080		
41/55	7 560		
25/40	5 040		

Pamatnosacījumi:

REM	TT	NTT	CSP
<p>Ilgums: līdz 18 mēnešiem</p> <p>Dotācija euro: no 12 600 līdz 100 000</p> <p>Partneri: var nebūt, bet ir ieteicami</p> <p>Dalībnieki: vismaz 25 dalībnieki</p> <p>Cita informācija:</p> <p>Aprēķinot dotāciju tiek ņemti vērā gan vietējie, gan starptautiskie dalībnieki</p> <p>Paredzēts priekšfinansējums no 40% līdz 60%</p> <p>Projekts norit jebkurā no Programmas dalībvalstīm</p>	<p>Ilgums: līdz 21 dienai</p> <p>Dotācija euro: no 5 040 līdz 25 000</p> <p>Partneri: vismaz 1 starptautiskais partneris</p> <p>Dalībnieki: vismaz 25 starptautiskie dalībnieki</p> <p>Cita informācija:</p> <p>Projekts norit tikai vienā valstī;</p> <p>Aprēķinot dotāciju, tiek ņemti vērā tikai starptautiskie dalībnieki</p> <p>Nav paredzēts priekšfinansējums</p> <p>Projekts norit kādā no projektā iesaistītajām valstīm</p>	<p>Ilgums: līdz 24 mēnešiem</p> <p>Dotācija euro: no 50 400 līdz 150 000</p> <p>Partneri: vismaz 3 starptautiskie partneri</p> <p>Dalībnieki: vismaz 30% starptautiskie dalībnieki katrā pasākumā</p> <p>Cita informācija:</p> <p>Projekta laikā jārealizē vismaz 4 tikšanās pasākumi;</p> <p>Aprēķinot dotāciju tiek ņemti vērā gan vietējie, gan starptautiskie dalībnieki</p> <p>Paredzēts priekšfinansējums no 40% līdz 60%</p> <p>Projekts norit vairākās projektā iesaistītajās valstīs</p>	<p>Ilgums: līdz 18 mēnešiem</p> <p>Dotācija euro: no 12 600 līdz 150 000</p> <p>Partneri: vismaz 2 starptautiskie partneri</p> <p>Dalībnieki: vismaz 30% starptautiskie dalībnieki katrā pasākumā</p> <p>Cita informācija:</p> <p>Projekta iesniedzējs var būt tikai NVO;</p> <p>Aprēķinot dotāciju tiek ņemti vērā gan vietējie, gan starptautiskie dalībnieki</p> <p>Paredzēts priekšfinansējums no 40% līdz 60%</p> <p>Projekts norit jebkurā no Programmas dalībvalstīm</p>

Projekta novērtēšanas kvalitātes kritēriji

Ņemot vērā pēdējos gados pieaugošo konkurenci projektu vidū, potenciālajam projektu pieteicējam nākas saskarties ar izaicinājumu sagatavot kvalitatīvu un konkurētspējīgu pieteikumu. EK ir definējusi četrus pamata kritērijus, pēc kuriem tiek vērtēta projekta kvalitāte. Tāpēc ieteikums, pirms sagatavot projekta pieteikumu un to iesniegt, vajadzētu apjaust cik nozīmīgs ir projekts un kā tas korelē ar EP programmas noteiktajiem mērķiem un prioritātēm (par prioritātēm lasiet sadaļā “EP programmas noteikto prioritāšu sasaiste ar iesniedzamo projekta pieteikumu”), tāpat būtu svarīgi sagatavot konstruktīvu aktivitāšu piedāvājumu, kas palīdz sasniegt noteiktos projekta mērķus.

Projekta kvalitātes vērtējums tiek ņemts par pamatu izvēlei atbalstīt projektu vai nē. Tāpēc kvantitatīvie rādītāji ne vienmēr būs izšķirošie, piemēram – partnerības lielums, pieprasītā finansējuma lielums, organizēto pasākumu skaits utml.

Zemāk uzskaitīti četri pamata kritēriji ar procentuālo apjomu novērtējuma punktiem, ko var saņemt iesniedzot projektu.

Kritērijs (% no kopējā punktu skaita)	Skaidrojums
Atbilstība programmas mērķiem un atbalsta sadaļas mērķiem (30%)	Projekta mērķa atbilstība programmas vispārīgajiem mērķiem, atbalsta sadaļas specifiskajiem mērķiem un noteiktajām ikgadējām prioritātēm
Projekta darba/aktivitāšu plāna kvalitāte (35%)	Aktivitāšu atbilstība projekta mērķa sasniegšanai; Strukturēta aktivitāšu plāna izstrāde, aktivitāšu pamatotība un iespējamais ieguvums gan tieši, gan netieši iesaistītajai auditorijai. Ierosinātajām darbībām ir jābūt pienācīgām, lai sasniegtu projekta vajadzības un mērķus. Ierosinātajām darbībām, darba metodēm un resursiem ir jābūt saskanīgiem ar mērķiem. Attiecībā uz efektivitāti – rezultāts jāpanāk ar saprātīgām izmaksām. Projekti parāda skaidru Eiropas dimensiju (t. i., ar projekta darbībām risinātajām tēmām ir jāveicina

	<p>pārdomas par ES vēsturi un vērtībām ārpus REM noteiktās valsts perspektīvas un jāiesaista pilsoņi ES sabiedriskajā un politiskajā dzīvē, kā noteikts TT, NTT un CSP apakšpasākumos).</p> <p>Projekti apvieno dažādu veidu organizācijas (vietējās pašvaldības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, pētniecības institūtus utml.) vai ar tiem izstrādā dažāda veida darbības (izpēte, neformālā izglītība, publiskas diskusijas, izstādes utml.), vai iesaista pilsoņus ar atšķirīgu profesionālo un sociālo izcelsmi.</p> <p>Projektos izmanto jaunas darba metodes vai piedāvā inovatīvus pasākumus.</p>
<p>Projekta rezultātu izplatīšana un to popularizēšana (15%)</p>	<p>Projektam jāparedz rezultātu izplatīšana, tās efektivitāte sasniegt projektā netieši iesaistīto dalībnieku skaitu, kā arī pēc iespējas detalizētāk jānorāda kā tiks izplatīta informācija par projektu un tā rezultātiem. Apsveicami būs inovatīvi risinājumi projekta redzamības pasākumos</p>
<p>Projekta ietekme un pilsoņu iesaistīšana (20%)</p>	<p>Prioritāri būs projekti ar lielāku to potenciālo informēšanu/ietekmi uz Eiropas politikas institūcijām. Prioritāri projekti, kas izskanēs plašākā Eiropas mērogā, iekļaus dažāda veida organizācijas, iedzīvotājus no dažādām mērķa grupām. Projektos būtu jāparedz ilgtspējīga darbība nākotnē. Projektā aktīvi jāiesaista visi tieši iesaistītie dalībnieki, kā arī vēlams iesaistīt dalībniekus, kas ikdienā nav aktīvi iesaistīti Eiropas demokrātiskajos procesos. Prioritāri projekti būs, kuri iesaistīs dalībniekus ar ierobežotām iespējām. Tikai saistībā ar REM projektiem un pilsoniskās sabiedrības projektiem – organizācijas iesaista pilsoņus Eiropas Solidaritātes korpusā.</p>

Tematiskā izvēle katrā no EP programmas atbalsta darbībām un apakšpasākumiem

Eiropas vēstures piemiņas pasākumi (REM)

EK ierosinājums atbalstīt projektus ar vēsturisko dimensiju ir informēt sabiedrību par paliekošo iespaidu no pagātnes notikumiem, kas ietekmējuši mūsdienu pasaules ritējumu.

Jo tālāk pagātnē lūkojies, jo tālāku nākotni spēsi paredzēt.

Vinstons Čērčils

Vēsture ir dzīves skolotāja

Cicerons

Ar šiem V.Čērčila un Cicerona citātiem varētu arī skaidrot vēsturisko projektu nepieciešamību EP programmas

ietvaros – nepieļaut pagātnes kļūdas, virzoties uz nākotni.

Pieredze rāda, ka REM projektus iesniedz lielākoties NVO, kuru pamata darbība saistīta ar vēsturisko tematiku. Vai tās būtu represēto biedrības, ebreju, romu un citu mazākumtautību apvienības, vēstures entuziastu biedrības utml. No pašvaldībām lielākoties iesniedzēji ir muzeji vai arhīvi.

Svarīgi, izvēloties konkrēto vēstures notikumu vai vēsturisko posmu, kurš ir atbilstīgs REM darbībai, sasaistīt potenciāli projektā iesaistīto mērķauditoriju ar plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem. No REM projektiem galvenais sagaidāmais ilgtermiņa rezultāts ir sabiedrības informēšana jeb izglītošana konkrētā vēstures notikuma kontekstā un no tā izrietošajiem secinājumiem. Piemēram, Berlīnes mūra krišana nav tikai Vācijas kopā apvienošanās notikums, bet arī tajā pat laikā robežu nojaukšana starp politisko ideoloģiju vērtībām, demokrātisko principu veicināšana, sabiedrības saliedētība un vienotība.

EK, izstrādājot EP programmu un definējot REM darbības principus, nosprauda konkrētu laika periodu, ko var attiecināt uz potenciālajām iniciatīvām. Tas būtu laika posms no 20.gadsimta sākuma līdz pat mūsdienām, aptverot Eiropas zīmīgākos notikumus, valdošos režīmus un to izraisīto seku rezultātus, kas gala rezultātā mums devusi šodienas Eiropu ar tās sasniegumiem, pieļautajām kļūdām un izaicinājumiem. Ņemot vērā līdzšinējo praksi, arī šobrīd par aktuālākajiem notikumiem, uz kuru bāzes tiek sagatavoti lielākā daļa pieteikumu REM darbībā, var saukt divus pasaules karus un to seku radītos totalitāros režīmus, kas būtiski ietekmējuši Eiropas attīstību visa 20.gadsimta ritējumā. Šie notikumi ietekmējuši visas Eiropas valstis, tāpēc joprojām ieņem nozīmīgu daļu no rosinātajām iniciatīvām.

Lai projektus nepadarītu vienveidīgus un orientētus tikai uz augstāk minētajiem notikumiem, EK nākusi klajā ar ikgadējām prioritātēm gan REM atbalsta darbībā, gan pārējos EP programmas apakšpasākumos. Projekta pieteicējam ir vieglāk definēt savu ideju un atsaukties uz kādu no noteiktajām prioritātēm, lai projekta pieteikums būtu konkurētspējīgāks. Par EP programmas prioritātēm plašāk un detalizētāk tiek runāts nākamajā rokasgrāmatas sadaļā “EP programmas noteikto prioritāšu sasaiste ar iesniedzamo projekta pieteikumu”.

Lai gan REM darbības tematika ir specifiska un mēdz gadīties pat, ka unikāla, kas apgrūtina potenciālo sadarbības partneru piesaisti, tomēr ieteikums būtu iespēju robežās aicināt iesaistīties projektā sadarbības partnerus. Tie var būt gan vietējās, gan ārzemju organizācijas. Arī šādi faktori pie projektu izvērtēšanas var nospēlēt diezgan nozīmīgu lomu, ja būs jāizšķiras kuram projektam dot priekšroku pie līdzīga novērtējumu punktu skaita.

Rezultatīvie rādītāji: Visbiežāk šādos projektos rezultatīvie rādītāji ir datu bāzes, video hronikas, dažādi informatīvie materiāli, citreiz labiekārtošanas darbi vai piemiņas vietu izveide. Tomēr pēdējo gadu izmaiņas EP programmas administratīvajā sadaļā un kā finansējuma piešķirumu pielietojot vienotās likmes aprēķinu, kas paredz finansējuma apjomu noteikt pēc aizvadīto pasākumu skaita un tieši iesaistīto dalībnieku skaitu tajos, biežāk sastopas projekti, kas vērsti uz sabiedrības izglītošanu un informēšanu par konkrēto vēsturisko faktu. Tāpat notiek dažādas diskusijas par šo vēsturisko notikumu ietekmi uz ES izveidi un vispārīgajiem demokrātiskajiem procesiem Eiropā.

Potenciālajam projektu pieteicējam REM darbībā svarīgāk būtu saprast ko vēlas sasniegt ar savu projektu, kāda būs atgriezeniskā saite no projektā iesaistītās mērķauditorijas un tajā pat laikā, kāds būs ieguvums dalībniekiem. Protams, ja projekts tiek veidots sadarbībā ar citām organizācijām, būtiski ir lai arī pārējām projektā iesaistītajām organizācijām ir ne tikai vēlme un interese dalībai šajā projektā, bet arī dzan tās aktīvi iesaistās un sniedz savu ieguldījumu projekta rezultātu sasniegšanā.

Ieteikums plānojot REM projektu, pieturēties pie sekojoša piemēra:

Ieplānojiet pirmsprojekta koordinatoru tikšanos klātienē (jo šī atbalsta darbība papildu piešķir atsevišķu finansējumu pēc vienotās likmes arī pirmsprojekta sanāksmes pasākumam) un izrunājiet svarīgākos organizatoriskos un tematisko jautājumus. Tāpat sadaliet pienākumus, neuzņemties visu darīt pats, ja esat vadošais partneris, uzticiet partneriem arī daļu no projekta uzdevumiem. REM darbības ietvaros lielākoties top “taustāmi” projekta rezultāti, piemēram informatīvie materiāli, grāmatas, izstādes, piemiņas vietas, instalācijas utml. Tomēr ieteicams paralēli tam rīkot arī informatīvos pasākumus iesaistot sabiedrību, jo īpaši jauniešus, kas būtu tā jaunā paaudze kurai nodot zināšanas un pieredzi par piedzīvotajiem svarīgajiem notikumiem, ko pieredzējusi vecākā paaudze. Neaizmirstiet par projekta redzamības pasākumiem: informācija plašsaziņas līdzekļos, internetā, atsevišķa mājas lapa vai cits rīks, kas palīdzētu par projektu uzzināt pēc iespējas plašākā mērogā.

Projektu piemēri²:

Projekta mērķis ir risināt dažādu pagātnes notikumu rezultātā radušās apslēptā naida, aizspriedumu un gūto traumu neizdzēšamās sekas mūsu ikdienas dzīvē, izmantojot labo praksi. Projektā iesaistītie partneri no 8 valstīm attīstīs katrs savā valstī 4 pasākumu, lai pārbaudītu kā kopienu izglītojošie mācību līdzekļi ietekmē psiholoģiskās spriedzes, naida un atbēdības mazināšanu savās kopienās. Pasākumos iesaistīsies 450 studenti, pedagogi un papildus 500 vietējo kopienu pārstāvji. Lai popularizētu projektu aktīvi tiks izmantoti sociālie tīkli, kas šobrīd ir viens no efektīvākajiem informācijas izplatīšanas resursiem. Paralēli projektā tiks organizētas vairākas konferences, kurās piedalīsies gan specifisko jomu profesionāļi un eksperti, gan muzeju, universitāšu, memoriālu un citu organizāciju pārstāvji. Projekta ietvaros paredzēts izstrādāt universālu platformu, kurā varēs iegūt gan izglītojošu informāciju, gan piedalīties vebināros un izspēlēt erudīcijas un zināšanu pārbaudes spēles

Projekta mērķis ir pievērst uzmanību pieminekļiem, kas veltīti laika periodam no 1918.gada līdz mūsdienām. Kolektīvā atmiņa var izpausties dažādi, bet kā viens no pamata rādītājiem ir pieminekļi, kas dažādos režīmos ir izveidoti vai nojaukti. Projekta mērķis ir apzināt 300 zināmākos, aizspriedumainākos un nozīmīgākos Eiropas pieminekļus. Pieminekļu aprakstus veidos profesionāli vēsturnieki. Sagatavotais materiāls tiks digitalizēts, izplatīts arī ar sociālo tīklu palīdzību un kas ir pats būtiskākais – projektā aktīvi iesaistīsies jaunatne, jo jaunā paaudze ir tiešā mērķauditorija, kurai nodot zināšanas par pagātnes notikumiem, kas veidojuši mūsdienu pasauli

1918.gada notikumi Austrumeiropā un jaunu valstu izveidošanās ir projekta izvēlētais kurss, lai iepazīstinātu pārējo Eiropu ar demokrātiskajiem procesiem 20.gadsimta sākumā Eiropas ziemeļu un austrumu reģionos. Aktivitātes iekļaus dažādu informatīvo materiālu, audiovizuālo materiālu izstrādi par Pirmās pasaules kara radītajām sekām un rezultātiem jaunu valstu izveidošanās procesā. Šādas aktivitātes norisināsies visās 5 projektā iesaistītajās valstīs. Paralēli notiks arī šiem notikumiem veltītas izstādes katrā no projekta valstīm un izstādi Briselē, lai iepazīstinātu arī Eiropu ar notikumiem, kas ietekmējuši demokrātijas attīstību 20.gadsimta sākumā

² <http://ec.europa.eu/programmes/europe-for-citizens/projects/>

Pašvaldību sadraudzība (TT)

EP programma spēj piedāvāt iespējas realizēt arī īstermiņa projektus. Tādēļ programmas ietvaros tika izstrādāts TT apakšpasākums, kas paredz vienreizēju tikšanos kādā no projektā iesaistītajām valstīm. Šis apakšpasākums ir ļoti izdevīgs organizācijām, īpaši pašvaldībām rīkojot dažādus pasākumus, piemēram novadu vai pilsētu svētku ietvaros. EP programmas pirmsākumos tieši pašvaldības šo apakšpasākumu izmantoja savu esošo sadraudzības pašvaldību uzaicināšanai uz pilsētu vai novada svētkiem, sedzot no EK piešķirtajiem līdzekļiem dalībnieku ceļa, izmitināšanas un ēdināšanas izdevumus.

Pamatā TT būtu ieteicams izmantot, ja projekta pieteicējam:

- 1) nav pieredzes apjomīgāku un ilgāka norises termiņa projektu organizēšanā, tādējādi ļaujot sākumā iemēģināt roku ar mazāku projektu;
- 2) nav darbaspēka kapacitātes realizēt apjomīgāku projektu;
- 3) nav finansiālās kapacitātes uzņemties realizēt lielāka finansējuma projektu;
- 4) nav pietiekami plaša partnerība;
- 5) nav iepļānotas daudzas aktivitātes.

Projekta pieteicējam jāreķinās, ka TT ir specifisks uzsaukums, kurā nav paredzēts priekšfinansējums, tādēļ nepieciešams nodrošināt projekta norisi par savu vai partneru, sponsoru līdzfinansējumu un tikai pēc projekta realizācijas varēs saņemt gala maksājumu no EK. Tāpat jāreķinās ar to, ka, aprēķinot finansējumu pēc vienotās likmes aprēķina, tiks ņemti vērā tikai starptautiskie dalībnieki, kas tieši iesaistīti projekta norisē. Starptautiskie dalībnieki – tie, kuri ierodas projekta norises valstī no citām valstīm.

Piemēram, ja projekts norit Latvijā un projektā paredzēts iesaistīt 25 vietējos dalībniekus, 15 dalībniekus no Lietuvas un 20 dalībniekus no Igaunijas, tad šajā gadījumā starptautiskie dalībnieki būs lietuvieši un igauņi (15+20= 35). Tātad 35 starptautiskie dalībnieki.

Prakse rāda, ka Latvijas organizācijas bieži izmanto iespēju iesniegt sākumā pieteikumu TT, bet pēc projekta norises, izveidojot ar projektā sastaptajām organizācijām spēcīgu sadarbību, iesniegt pieteikumus NTT apakšpasākumā.

Tāpat ir iespēja iesniegt vairākus projekta pieteikumus no vienas organizācijas dažādos EP programmas apakšpasākumos. EACEA šobrīd nav uzlikusi ierobežojumus, kas attiecīgi paver iespējas organizācijām plašāk izmantot EK sniegtās atbalsta iespējas, izmantojot EP programmu.

Organizācijām, kas iesniedz pieteikumus TT, ir jābūt gatavām, ka projekta laiks ir ļoti īss, tāpēc būtiskas izmaiņas būs grūti veikt, ja gadījumā radīsies kādi sarežģījumi, piemēram projektā savu dalību pēdējā brīdī atteiks kāds partneris. EACEA šādiem gadījumiem ir

sagatavojusies, tāpēc jāņem vērā, ka jebkuras izmaiņas ir jāaskaņo ar EACEA, lai varētu bez raizēm realizēt projektu. Ieteikums vienmēr izvēlēties uzticamus partnerus un sagatavot pieteikumu laicīgi.

Plānojot TT projektu ieteicams pieturēties pie sekojoša piemēra:

Projektā iesaistītie partneri ierodas projekta norises valstī, piemēram piektdienas vakarā. Šīs pašas dienas vakarā notiek neformālā projekta dalībnieku iepazīšanās pie vakariņu galda. Nākamajā dienā, atkarībā no izvēlētas projekta tematikas notiek iepazīšanās seminārs, kurā projekta dalībnieki iepazīstas ar projekta darba kārtību un veicamajiem uzdevumiem. Tajā pašā dienā ir vērts arī jau iesaistīt dalībniekus aktīvi kādā uzdevumā, kura rezultāts būs būtisks projekta noslēgumā. Protams, nedrīkst aizmirst par izklaides pasākumiem dienas noslēgumā vai tās gaitā, kopīgām ēdienreizēm un izglītojošām ekskursijām visa pasākuma garumā. Atkarībā no projekta lieluma, jāieplāno pa nelielam uzdevumam projektu dalībniekiem katrā no projekta dienām, vēlams katru dienu veltīt kādai no projekta apakštēmām, dienas noslēgumā izvērtējot pa dienu iespēto. Projekta noslēguma pirmspēdējā dienā sarīkot noslēguma sanākumi vai pat publisku konferenci, kurā pieaicināt arī cilvēkus no malas, apkopot projekta rezultātus un noteikt darāmos darbus pēc projekta. Dalībnieku aizbraukšanu labāk ieplānot nākamajā dienā pēc oficiāla projekta noslēguma, lai dalībniekiem ir iespēja neformāli pakomunicēt un apmainīties kontaktiem ar projektā iepazītajiem cilvēkiem, kas būs pamats turpmākajām iniciatīvām nākotnē.

Projekta tēma, kā jau universālā programmā, var būt jebkāda, svarīgi, lai tā būtu aktuāla visiem iesaistītajiem projektā partneriem. Protams, sasaiste ar EK noteiktajām prioritātēm paaugstinās projekta konkurētspēju.

Projektu piemēri³:

Četrus valstu kopprojekts par Eiropas nozīmi nākotnē. Ekonomiskā krīze, viedokļu atšķirības starp dažādām Eiropas valstīm par Eiropas nākotni ir tikai daži no diskutējamajiem jautājumiem projekta laikā. Projekts fokusējas uz NVO aktīvu iesaisti, lai mobilizētu pilsoņu viedokli par aktuālajiem jautājumiem mūsdienu Eiropā. Starptautiskās sadarbības veicināšana ir viens no galvenajiem rīkiem projekta mērķa sasniegšanā. Kā galvenie projekta mērķi ir pilsoņu zināšanu paplašināšana par drošību, NVO – pilsoņu viedokļu platforma, Eiropas kultūras ietekme. Projekta sadarbība nav jauna un par ikgadēju pasākumu kļuvis “Aktīvo pilsoņu festivāls”, kas arī šī projekta ietvaros atrodams darba plānā. Festivāls ik gadu spēj piesaistīt aptuveni 4000 apmeklētāju

³ <http://ec.europa.eu/programmes/europe-for-citizens/projects/>

Īrijas un Itālijas kopprojekts, kura mērķis ir veicināt brīvprātīgo iesaistīšanos dažādos Eiropai aktuālajos procesos. Pasākumā ir gan kultūras, gan sporta, gan arī vēstures aktivitātes, kas saliedē dažādu valstu pilsoņus. BREXIT priekšvakarā ir ļoti būtiski apzināties tās vērtības, kas projektā iesaistītās valstis saista pie eiropēiskās identitātes un kopienas. Projekts ir laba platforma kā pilsoņus izglītot par ES politiskajiem procesiem, lēmumu pieņemšanu, viedokļu paušanu, kā arī pilsoņu sociālo un starpkultūru integrāciju ikdienas sabiedriskajos procesos. Projektā tiek iesaistītas gan izglītības iestādes (skolas), gan brīvprātīgo organizācijas, vietējās pašvaldības un valsts institūcijas

Projekts, kurā iesaistījušās 3 valstis: Francija, Ungārija un Rumānija atsaucas uz migrācijas vilni Eiropā pēdējos gados. Īpašs uzsvars ir uz to, ka partnerībā ir valstis, kuru politiskie lēmumi attiecībā uz migrācijas krīzi krasi atšķiras no citu valstu, kas iesaistījušās projektā, uzskatiem. Projekta mērķis ir saliedēt sabiedrību, veidojot aktīvas diskusijas par migrācijas vilni, to ietekmi uz Eiropas ikdienas dzīvi, sociālajiem aspektiem un vērtību saglabāšanu. Viedokļu dažādība, kas racionāli tiek pozicionēta, spēj palīdzēt rast risinājumus ar ko sastopas ikdienā katra no projektā iesaistītajām valstīm. Kas ir būtiski, projekts ir aktuāls visām Eiropas valstīm, īpaši ES valstīm, kuru solidarizācijas politika attiecībā uz bēgļu krīzi ir iestrēgusi strupceļā un pamazām ved uz sašķeltību, kas rada bažas Eiropas vienotības stiprumam tuvākajā nākotnē

Pašvaldību tīklojumi (NTT)

NTT apakšpasākums principā neatšķiras no TT. Galvenā atšķirība ir tajā, ka NTT paredz vairāku īstermiņa tikšanās pasākumu kopumu visa projekta ietvaros. Kā iepriekš minēts tika pie nosacījumiem, šī apakšpasākuma ietvaros jāieplāno vismaz 4 atsevišķi tikšanās pasākumi projektā. Tātad mēs varam runāt šeit par ilgtermiņa sadarbību. Tāpat arī projekta mērķis var sevī ietvert arī vairākus apakšmērķus. Šis apakšpasākums ir pievilcīgs arī ar to, ka, ņemot vērā tā ilgumu (līdz 2 gadiem), te tiek paredzēts gan priekšfinansējums, gan finansējuma nosacījumi ir vienkāršotāki, jo netiek ņemti vērā tikai starptautiskie dalībnieki, bet arī vietējie dalībnieki. To arī var skaidrot ar to, ka praksē lielākoties šie atsevišķie tikšanās pasākumi mēdz notikt katrs savā valstī, līdz ar to nevar precīzi definēt projektā iesaistīto dalībnieku statusu katrā no tiem.

Tajā pat laikā jāreķinās, ka šī apakšpasākuma ietvaros nepieciešams izstrādāt savu stratēģiju, kā, apvienojot vairākus tikšanās pasākumus, sasniegt noteikto visa projekta mērķi.

Ieteikums tiem, kas plāno iesniegt projekta pieteikumu NTT, būtu laicīgi saprast, kādus partnerus izvēlēties ilgāka perioda projektam un definēt tās idejas, kuras būtu aktuālas visiem projektā iesaistītajiem partneriem. Nevar noliegt, ka šādi projekti uzliek ne tikai

organizatorisko atbildību uz vadošo partneri, bet arī finanšu atbildību, jo priekšfinansējums projektam tiek ieskaitīts ne vairāk par 50% no kopējā pieprasītā finansējuma, tādēļ visu atlikušo projekta periodu jāiztiek ar savu, partneru, sponsoru vai citu labvēļu finansējumu. Gala maksājums par realizēto projektu tiek ieskaitīts, kad vadošais partneris, jeb projekta iesniedzējorganizācija iesniedz atskaiti EACEA. Pēc šīs atskaites izvērtēšanas EK pārskaita atlikušo finansējumu pēc fakta – tas nozīmē, ja noteiktie rādītāji pēc vienotās likmes nebūs sasniegti (pasākumu skaits, dalībnieku skaits un iesaistīto valstu skaits), tad EK paturēs tiesībās pārskaitīt mazāku finansējumu nekā organizācija būs pieprasījusi, projektu iesniedzot. Arī šī apakšpasākuma ietvaros ieteicams kā sadarbības partnerus iesaistīt pēc iespējas dažādāka tipa organizācijas, piemēram, gan pašvaldības, gan pašvaldību padotības iestādes un NVO.

Ieteikums, plānojot NTT projektu, pieturēties pie sekojoša piemēra:

Sagatavošanas darbus sākt veikt vismaz 3 mēnešus pirms projekta iesniegšanas. Ja nepieciešams sameklēt uzticamus partnerus, arī tam jāatvēr pietiekams laiks (vismaz 3 mēneši), lai pagūtu savstarpēji vienoties par projekta koncepciju, struktūru un sadalīt pienākumus, kā arī vienoties par finansējuma sadali. Par sadarbību ar partneriem būs plašāk aprakstīts šīs rokasgrāmatas turpinājumā. Tā kā šī apakšpasākuma nosacījumi paredz vismaz 4 tikšanās pasākumus un projektā jāiesaista vismaz 4 valstis, kuras pārstāv partnerorganizācijas (ieskaitot pašus iesniedzējus), tad attiecīgi katru pasākumu vēlamā sarīkot katrā no projektā iesaistītajām valstīm. Tādējādi projekts noteikti iegūs vairāk punktu vismaz trijos vērtēšanas kritērijos par projekta aktivitāšu plānu, ietekmi un informētību. Tā kā projekts paredz maksimālo ieviešanas termiņu līdz pat 2 gadiem, cenšaties pasākumus vienu no otra atdalīt ar nenoteiktu laika intervālu, lai projekts neliktos sasteigts un būtu iespēja to paralēli izvērtēt, lai nepieciešamības gadījumā spētu veikt izmaiņas. Atgādinām, ka visas izmaiņas, savlaicīgi saskaņojot tās ar EACEA, būs attiecināmas un neradīs grūtības pie finansējuma aprēķina un izmaksas procedūras noslēgumā. Par saturisko daļu šī apakšpasākuma ietvaros var iepazīties aprakstītajā piemērā no TT apakšpasākuma.

Tāpat būtiski, ka šādos plašāka mēroga projektos, kuros iespējams noorganizēt lielāku skaitu partneru tikšanos, ir arī dzan lielāka iespēja sasaistīt projektu ar vairākām noteiktajām EK prioritātēm, ko būtu ieteicams arī izmantot.

Projektu piemēri⁴:

Projektā plānots iesaistīt septiņas organizācijas no 6 valstīm ar fokusu uz integrāciju. Projekta mērķis ir iegūt jaunas zināšanas un iemaņas, dalīties pieredzē ar praksi integrācijas jautājumos, kā arī rast risinājumus integrācijas izaicinājumiem gan Eiropas, gan vietējā līmenī. Paralēli projekta ietvaros tiks uzlaboti apstākļi patvēruma meklētāju iekļaušanai sabiedrībā. Projekts sastāvēs no septiņiem tikšanās pasākumiem: projekta atklāšanas konference, piecas tematiskās sanāksmes katrā no projektā iesaistītajām valstīm un noslēguma konference. Pārsvārā visas tematiskās sanāksmes būs orientētas uz izglītošanos (apmācības un jaunas iemaņas) un inovatīvajām metodēm (jauni risinājumi) kādā no specifiskajiem integrācijas aspektiem. Katrs projekta partneris ir noteicis specifisko tēmu: vientuļie patvēruma meklētāji; dzimumu līdztiesība; migrācija, kultūras vērtības un normas; inovatīvas metodes un valodu apguve; ilgtspējīgu un iekļaujošu komūnu izveide. Projektā kopumā iesaistīsies no 200 līdz 300 dalībniekiem

Projekta ideja ir padarīt Eiropu pieejamāku to pilsoņiem, radot rīkus un platformu pilsoņu aktīvākai iesaistei. Projektā iesaistīti 8 partneri (arī 8 valstis) no dažādiem Eiropas reģioniem. Projekta ietvaros ir noteikti 3 apakšmērķi: zināšanu ieguve; diskusijas un viedokļu sniegšana. Projektā paredzēts iegūt informāciju, diskutēt un sagatavot kopīgu ziņojumu par Eiropai aktuāliem notikumiem un politiskajiem lēmumiem. Projektā iesaistītās organizācijas kā pamata auditoriju ir noteikušas jauniešus un to pārstāvētās organizācijas. Projektā paredzēts 7 starptautiskās tikšanās (intervijas, debates, darbs ar izglītības iestādēm utml.), kurās piedalīsies aptuveni 500 dalībnieki

Eiropas kultūra ar tās dažādību un bagātību ir vērtīgs resurss kā apvienot eiropiešus un veicināt starpkultūru dialogu. Ņemot vērā pēdējos gados aktualizēto jautājumu par kultūras mantojuma saglabāšanu, projekta mērķis ir vērst uzmanību uz kultūras mantojuma pieminekļiem, objektiem un citiem radītajiem darbiem. Projektā piecas iesaistītās valstis plāno organizēt dažādus tematiskos pasākumus katrā no projektā iesaistītajām valstīm, lielāko uzmanību veltot jaunatnes izglītošanai par kultūras mantojuma saglabāšanu. Kopumā projektā plānots tieši iesaistīt vairāk nekā 500 dalībnieku, pamatā dažādu izglītības iestāžu studentu, kā arī citus interesentus. Projekta rezultātā izveidotā partnerība paredz turpmāku sadarbību nākotnē

⁴ <http://ec.europa.eu/programmes/europe-for-citizens/projects/>

Pilsoniskās sabiedrības projekti (CSP)

EP programmā īpašs akcents tiek likts uz NVO aktīvu iesaistīšanos. Īpaši NVO sektora darbības veicināšanai ir izstrādāts CSP apakšpasākums. Taisnības labad jāsaprot, ka šī apakšpasākuma ietvaros vienlīdz kā sadarbības partneri var būt arī pašvaldības un tām padotās iestādes, kas arī būtu apsveicami. Vadošie partneri gan var būt tikai NVO. Tāpat šis apakšpasākums paredz arī starptautisko partneru iesaisti, līdz ar to ir būtiski atkal raudzīties uzticamu partneru virzienā, ar kuriem realizēt projektu.

Pieredze rāda, ka CSP apakšpasākumā tiek iesniegti projekti ar konkrētu mērķi jeb izvēlēto tematiku, jo iesaistītās organizācijas lielākoties darbojas konkrētā sfērā. Projektā maksimāli piesaistāmais finansējums no EK ir samērā liels, tāpēc šis apakšpasākums ir ļoti pieprasīts.

Iesniedzot pieteikumu CSP apakšpasākumā, ieteicams orientēties uz plaša mēroga sadarbību. Tāpat arī ieteicams šo apakšpasākumu izvēlēties organizācijām ar pietiekošu finanšu kapacitāti. CSP lielākoties tiek pieteikti liela apjoma projekti, gan aktivitāšu, gan finanšu ziņā. Tāpēc apdomājiet, vai varēsiet piesaistīt lielāku skaitu potenciālo sadarbības partneru, gan uzņemties apjomīgākas finanšu saistības. Visām EP programmas atbalsta darbībām, izņemot TT, pieteicējiem, kuri pieprasa finansējumu virs 60 000 *euro*, EACEA iespējams lūgs iesniegt finanšu kapacitātes veidlapu (ar pēdējā gada naudas līdzekļu apgrozījumu) vai bankas garantijas apliecinājumu. Tas tiek darīts, lai pārliecinātos par projekta pieteicēja spēju realizēt lielāka finansējuma apjoma projektu.

Ieteikums plānojot CSP projektu, pieturēties pie sekojoša piemēra:

Ieplānojiet pirmsprojekta koordinātoru tikšanos klātienē (jo šī atbalsta darbība papildu piešķir atsevišķu finansējumu pēc vienotās likmes arī pirmsprojekta sanāksmes pasākumam) un izrunājiet svarīgākos organizatoriskos un tematiskos jautājumus. Izvērtējiet iespējas piesaistīt lielāku skaitu potenciālo sadarbības partneru, lai ne tikai iegūtu papildu punktus pie izvērtēšanas, bet arī atslogotu izdevumus, tā kā iesaistītie partneri arī kontributēs ar savu līdzfinansējumu projekta realizēšanā. Tā kā CSP apakšpasākumā nav noteikt minimālais pasākumu skaits, tomēr nepieturieties pie viena pasākuma programmas metodes. Cenšaties dažādot projekta aktivitātes, sadalot tās partneriem un rīkojot vairākus pasākumus viena projekta ietvaros. Pasākumus sadaliet pa partneriem un dodieties viens pie otra ciemos. Izvairieties no visas atbildības uzņemšanas uz sevi – kā vadošos partneri. Vislabāk ja katru projekta pasākumu, kas notiek konkrētā valstī – uzņemas noorganizēt konkrētais partneris, kura valstī pasākums notiek.

Izvēloties tematiku, izskatiet iespēju sasaistīt tēmu ar kādu no noteiktajām prioritātēm (plašāk par to nākamajā rokasgrāmatas sadaļā “EP programmas noteikto prioritāšu sasaiste ar iesniedzamo projekta pieteikumu”) un nebaidieties iesaistīt pēc iespējas dažādāku auditoriju: jauniešus, vecāka gadagājuma cilvēkus, cilvēkus ar īpašām vajadzībām, sociālā riska grupas utml. Visproduktīvākais katra pasākuma ilgums varētu būt no 3 līdz 5 dienām.

Ņemot vērā šī brīža rezultātos rādītājus (CSP apakšpasākumam ir lielākā konkurence), būtu lietderīgi izvērtēt, vai projekts nav pārveidojams un iesniedzams arī kādā citā EP programmas apakšpasākumā, tādējādi nodrošinot lielākas iespējas uz finansējuma piešķirumu.

Projektu piemēri⁵:

Projektā iesaistītas 7 valstis, kuru galvenais uzdevums ir viltus ziņu (dezinformācijas) izplatīšanās novēršanas un apkarošanas ieteikumi. Dezinformācijas izplatīšanās ir kļuvusi ne tikai par Eiropas, bet gan pasaules mēroga izaicinājumu mūsdienās. Kā dezinformācijas izplatība ietekmē aktīvo pilsonisko sabiedrību? Kāda veida rīki, palīdzība vai ieteikumi ir nepieciešami, lai pilsoņi var būt lemtspējīgi par iegūto informāciju no masu medijiem, elektroniskajiem saziņas līdzekļiem utml.? Projekts paredz veicināt eDemokrātijas rīku izplatīšanos. Projekta pamata aktivitātes: aptaujas veikšana katrā no projekta valstīm; augsta līmeņa ekspertu tikšanās, kuri apspriež aptauju rezultātus; organizējot pa divām konferencēm katrā no projekta dalībvalstīm, aicinot pilsoņus, kas dzīvo ārpus pilsētām; organizēt lielāka apjoma konferenci Briselē par projekta gaitā iegūtajiem rezultātiem; izstrādāt tiešsaistes režīma platformu, kurā var paust viedokļus arī citi pilsoņi un kurā būtu pieejami projekta laikā sasniegtie rezultāti; sagatavot ieteikumus turpmākajām iniciatīvām vai darba kārtības jautājumiem. Projektā iesaistīsies kopumā aptuveni 500 dalībnieki

Projekta mērķis ir diskutēt par eiroskepticisma pieaugumu pēdējo gadu laikā. Projektā iesaistītas 5 valstis. Tipiskākie eiroskeptiķu stereotipi ir, ka Eiropu sastāda neievēlēti birokrāti. Problēma ir tajā, ka pilsoņiem nav pietiekamu zināšanu kā darbojas ES un kritiskās domāšanas trūkums. Projekta aktivitāšu ietvaros paredzēts veikt aptaujas, datu analīzes par eiroskepticisma līmeni katrā no projektā iesaistītajām dalībvalstīm un to radītajām sekām. Projektam ir četri apakšmērķi: saprast pamata lietas jeb procesus, kas rada eiroskepticismu; organizēt inovatīvas aktivitātes, kas parādītu šī brīža situāciju, informējot sabiedrību; organizēt aktīvas debates par Eiropas nākotni; uzlabot rīkus, kas palīdz Eiropas pilsoņiem apzināties ES vērtības un nozīmi to ikdienas dzīvē. Kopumā plānotas vismaz 30 debates un 30 vebināri. Ar projekta rezultātiem tiks iepazīstināti arī Eiropas Parlamenta deputāti, EK un citas ES politiskās institūcijas

⁵ <http://ec.europa.eu/programmes/europe-for-citizens/projects/>

Projekts, kas iesaista 10 organizācijas no 7 valstīm, no kurām 3 ir ES valstis un 4 valstis, kas ir EP programmas dalībvalstis, bet nav ES dalībvalstis. Projekta mērķis ir veidot ciešāku sadarbību starp kandidātvalstīm, daloties pieredzē, veicinot gan starpkultūru dialogu, gan iepazīstinot projekta dalībniekus ar bagātīgo kultūras mantojumu šajās valstīs. Projekta aktivitātes paredz vairāku kopīgu konferenču, tikšanās pasākumu rīkošanu, kuros tiek veicināta pilsoniskā līdzdalība. Kopumā projektā tieši tiks iesaistīti 750 dalībnieki, bet netieši – aptuveni 100 000. Pamata fokuss tiek likts uz kultūras mantojuma objektu un pieminekļu saglabāšanu. Projekta rezultātā tiks veicināts arī dažādu valstu savstarpējas saiknes stiprināšana un vienlīdzīga iekļaujoša sabiedrība, kas orientēta uz ilgtspējīgu sadarbību, nojaucot kultūras, reliģijas, dzīves uztveres barjeras

EP programmas noteikto prioritāšu sasaiste ar iesniedzamo projekta pieteikumu

Kā viena no būtiskākajām konkurētspējīga projekta pazīmēm ir tā tematiskās izvēles sasaiste ar EK noteiktajām ikgadējām prioritātēm. 2016.gadā tika publicēts dokuments, kurā ir noteiktas patstāvīgās prioritātes līdz EP programmas darba perioda (2014-2020) beigām. Šobrīd izņēmums ir REM atbalsta darbība, kuras ietvaros vairākas ikgadējās prioritātes nav aktuālas, jo atsaucās uz konkrēto gadu nozīmīgākajiem notikumiem, ņemot vērā šo notikumu norises gadus.

Sākot ar 2016. gadu prioritātes kļuva daudzgadējas un piemērotas visam atlikušajam programmas darbības periodam (2016-2020), lai projektu iesniedzējiem nodrošinātu iespēju savlaicīgi plānot un sagatavot projektus. Tomēr EK ir tiesības jebkurā laikā pārskatīt, pielāgot vai pārveidot prioritāšu sarakstu, iepriekš apspriežoties ar ieinteresētajām pusēm, kas pārstāv pilsoniskā dialoga grupu un EP programmas komiteju.

(2016. - 2020.) gada prioritātes ir veidotas tā, lai veicinātu debates par Eiropai nozīmīgiem datumiem un tematiem, kas spēcīgi ietekmē eiropiešu dzīvi mūsdienās (REM atbalsta darbība) vai arī piesaistīts ES sabiedriskajai, ekonomiskajai un politiskajai realitātei (Demokrātiskās iesaistīšanās un pilsoniskās līdzdalības atbalsta darbība).

Pilsoņi tiek aicināti piedalīties šajās diskusijās un dalīties pārdomās ar projektu palīdzību, kuros tiek ievērotas EP programmai raksturīgās iezīmes: (vienlīdzīga pieeja, starpvalstu un vietējā dimensija, starpkultūru dialogs un brīvprātīgā darba veicināšana) vai arī aktīvi iesaistīties organizācijās, kuras piedalās programmā.

Katrai atbalsta darbībai ir izdalītas specifiskās prioritātes:

REM

1. Pasākumi, kas veļtīti būtiskāko vēsturisko notikumu pieminēšanai Eiropas jaunāko laiku vēsturē.

Viens no EP programmas mērķiem ir radīt iespēju diskutēt par Eiropas vēsturi ārpus nacionālajām perspektīvām.⁶

---

⁶ COUNCIL REGULATION (EU) No 390/2014 of 14 April 2014 establishing the 'Europe for Citizens' programme for the period 2014-2020 (OJ L 115 of 17.4.2014, page 3).

Ar šīs REM darbības palīdzību programmas mērķis ir veicināt kopīgas Eiropas vēstures piemiņas pasākumu kultūras veidošanos un stiprināt savstarpēju saprašanos dažādu ES dalībvalstu iedzīvotāju starpā, īpaši atbalstot projektus, kuri atspoguļo galvenos pagrieziena punktus Eiropas vēsturē 20. gadsimtā, to nozīmi un sekas, ko Eiropa izjūt vēl šodien.

Laika posmā no šodienas līdz 2020. gadam par prioritāri atbilstošiem tiks uzskatīti šādi piemiņas pasākumu projekti:

<i>Iesniegšanas gads</i>	<i>Atbilstīgie piemiņas pasākumi</i>
2019	<p>1919. gads Miera līgumi, kas noslēdza Pirmo pasaules karu, to skaitā Versaļas miera līgums;</p> <p>1939. gads Spānijas pilsoņu kara noslēgums Eiropas perspektīvā;</p> <p>1979. gads Eiropas Parlamenta vēlēšanas – arī 40 gadi, kopš pirmā tieši ievēlētā Eiropas Parlamenta izveidošanas 1979. gadā.;</p> <p>1989. gads Demokrātiskās revolūcijas Centrālajā un Austrumeiropā, un Berlīnes mūra krišana;</p> <p>2004. gads 15 gadi kopš ES paplašināšanās Centrāleiropas un Austrumeiropas virzienā.</p>
2020	<p>1950. gads Roberta Šūmana (Robert Schuman) deklarācija ;</p> <p>1990. gads Vācijas atkalapvienošanās;</p> <p>2000. gads ES Pamattiesību hartas izsludināšana.</p>

2. Pilsoniskā sabiedrība un pilsoniskā līdzdalība totalitāro režīmu pakļautībā

Demokrātijai raksturīgie jēdzieni tādi kā „*Pilsoniska sabiedrība*”, „*sabiedriska kustība*”, „*iesaietīšanās*”, „*līdzdalība*”, „*Konstitūcija*”, „*brīvība*” un „*demokrātija*”, totalitāro režīmu ietekmē bija pilnīgi tukšas skaņas. Tautas Demokrātija bija viss, izņemot „*tautas*” un „*demokrātiska*”. Politiskie līderi tika ievēlēti viltojot vēlēšanu rezultātus (ar atbalstītāju skaitu, kas pārsniedza 80%), bez reālas opozīcijas.

Politiskās demonstrācijas, vēlēšanu kampaņas, publiskas sanāksmes un diskusijas bija tikai parodija par demokrātiskajiem rituāliem. Tie bija paredzēti, lai varas iegūšanu varētu atzīt par likumīgu, bet tie nebija nedz labprātīgi, nedz autentiski – tika īstenoti izmantojot piespiedu mehānismus. Spaidi tika lietoti, lai ietekmētu cilvēkus un kontrolētu tos, kā arī lai atbalstītu līdzīgas politiskās novirzes. Arī piederība kādai no partijām, kas ir viena no visnozīmīgākajām demokrātiskās iesaistīšanās pazīmēm, tika novirzīta no tās patiesā mērķa, proti, piedalīties un ietekmēt tautas dzīvi. Piederība partijai apliecināja lojalitāti valdošajiem politiskajiem spēkiem, piekrišanu oficiāli dominējošajai patiesībai, kā arī nodrošināja iespēju ieņemt noteiktus amatus un izmantot pakalpojumus, kas nebija pieejami citiem. Informācijas aprites resursi tika monopolizēti. Varas pārvaldes struktūras cenzēja, noklusēja un sagrozīja visu informāciju, kas nonāca publiskajā telpā.

Autentiskās sabiedriskās kustības, kas veidojās pilsoniskās sabiedrības aprindās, tika izstumtas no sabiedrības, apdraudētas vai represētas, jo totalitārā režīma valdošā elite tās uzskatīja par neuzticīgām, nodevīgām un bīstamām. Kustību dalībniekiem nācās slēpties, pretoties vai arī meklēt kompromisu. Publiski izteiktie uzskati, kas neatbilda oficiālajai nostājai, tika uztverti kā „*pretnostatījums*”. Brīvi izteikties bija aizliegts. Politiskie lēmumi tika pieņemti bez izvērtēšanas vai diskusijām. Pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās kustības tika iesaistītas vienas partijas sistēmā, kas raksturīga totalitārajiem režīmiem.

Atsaucoties uz pieredzi, kas radusies totalitāro režīmu iespaidā, projektu iesniedzējiem vajadzētu veidot savu skatījumu uz demokrātisko rituālu ļaunprātīgu izmantošanu vai izkropļotu izpildījumu, galvenokārt izmantojot propagandu un oficiālos plašsaziņas līdzekļus. Projektu iesniedzējiem vajadzētu pievērst īpašu uzmanību atšķirībām starp viltus un īsto demokrātiju, uzsverot dzīvas, spēcīgas un neatkarīgas pilsoniskās sabiedrības priekšrocības.

Mērķis ir parādīt, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir nepieciešamā saikne starp pilsoņiem un varasiestādēm. Pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir ļoti būtiska loma pilsoņu sasniegšanā un viņu interešu pārstāvēšanā politiskajā līmenī - demokrātiskajos režīmos.

Iesniedzēji projektos atspoguļos arī mūsdienu demokrātijas sasniegumus, piemēram, tiesiskumu, sabiedrības brīvību, pilsoniskās tiesības, īpaši uzsverot pilsonisko tiesību trauslumu (runas brīvību un balsstiesības) bez stingriem ierobežojumiem. Mērķis ir arī rosināt diskusijas par konkrētām iespējām un mehānismiem ar kuru palīdzību saglabāt sabiedrības brīvību un pilsoniskās tiesības, kā arī nodrošināt pilsonisko dialogu Eiropas Savienības un nacionālajā līmenī.

3. Antisemitisms, romu tautības apspiešana, ksenofobija, homofobija un citas anti tolerances formas: iezīmēt mācību stundu šodienai

20. gadsimta totalitārie režīmi izraidīja no sabiedrības nevēlamos pilsoņus, atņemot tiem pamattiesības: ebreji cieta no nacisma, bet politiski nepareizi domājošie „devianti” no komunistiskajiem režīmiem. Šiem pilsoņiem tika liegtas iespējas piedalīties debatēs, balsot, piedalīties sabiedriskos pasākumos, strādāt, dzīvot un brīvi pārvietoties, izcelsmes, reliģiskās pārliecības vai arī uzskatu dēļ.

Totalitārie režīmi lietoja ostrakismu (augstāk uzskaitītās anti tolerances formas), lai neitralizētu cilvēkus, kuri apdraudēja pastāvošo iekārtu. Nevēlamo iedzīvotāju izstumšana no sabiedrības bija iebiedēšanas mehānisms, ar kura palīdzību totalitārā režīma varas pārvaldes institūcijas centās pakļaut pārējos sabiedrības locekļus. Maldinošu ideoloģiju un propagandu izmantošana, kā arī netaisna likumdošana un represīvās struktūras palīdzēja šiem režīmiem slēpt masu slepkavības, kā arī izraisīt potenciālo oponentu pazušanu.

Ostrakisma procesu vajadzētu apspriest un analizēt traģisko seku dēļ, lai informētu mūsdienu sabiedrību un palīdzētu tai izvairīties no līdzīgu darbību veikšanas. Iesniedzējiem projektos būtu jāiekļauj šādi temati un jautājumi: Kad mēs varam uzskatīt, ka kāda iedzīvotāju kategorija tiek izstumta no sabiedrības? Kā atpazīt „grēkāzi” un atšifrēt diskursu, kas noved pie tā nošķiršanas un marginalizācijas?

Kā mēs varam tikt galā ar politiskiem diskursiem, kuros tiek izmantotas bailes, aizspriedumi un naidi pret noteiktām iedzīvotāju grupām, un kā veidot pretējus vēstījumus? Kā cīnīties pret naidu uzkurinošām runām, kuras tiek izplatītas masu medijos un internetā? Kādus izglītošanas resursus un juridiskos instrumentus varam pielietot, lai cīnītos pret rasismu, ksenofobiju (naidi pret cittautiešiem), homofobiju, kā arī ostrakismu, kas vērsts pret citām minoritātēm?

4. Demokrātiskā pāreja un pievienošanās ES

Pievienošanās ES ir bijusi ļoti būtiska tām dalībvalstīm, kuras nesen pieredzējušas pāreju uz demokrātiju, jo ES palīdzējusi stiprināt un konsolidēt demokratizācijas procesu, piemēram, ar „demokrātiskas nosacītības” sistēmas palīdzību. Dalība ES veicināja politiskās pārmaiņas un strukturālās reformas, palielināja administratīvo kapacitāti un stiprināja mazākumtautību aizsardzību.

Projektiem, kas saņem finansējumu no Programmas vajadzētu analizēt to, kādā veidā iespēja pievienoties ES ietekmējusi demokrātijas standartus un to pielietojumu praksē valstīs, kuras nesēn atbrīvojušās no diktatūras vai autoritārajiem režīmiem. Projektiem vajadzētu atspoguļot arī ES lomu demokrātiskās pārejas procesa laikā. Īpaša uzmanība jāpievērš vēsturiskajiem notikumiem, pagrieziena punktiem vai arī noteiktai rīcībai, kas raksturo šo lēno pārmaiņu procesu. Īpašu uzmanību pievēršot metodēm vai līdzekļiem, kas tika pielietoti, lai tiktu galā ar pagātnes sekām un spētu sasniegt galamērķi – „atgriezties Eiropā” un veidot nākotni. Projektiem vajadzētu pievērst uzmanību tam, kas bija galvenie procesa virzītājspēki, kā arī uzsvērt grūtības, ar kurām nācās sastapties pārejas procesa laikā, un norādīt uz sarežģījumiem, kas turpina radīt problēmas, kopš pārejas posma noslēguma un pievienošanās ES. Projektu ietvaros vajadzētu paredzēt diskusiju par turpmākas paplašināšanās iespējām, vai arī citiem sadarbības veidiem ar ES kaimiņvalstīm, ņemot vērā iepriekšējo paplašināšanās pieredzi, kas notikusi pēdējo desmitgadu laikā un izvērtējot tās ietekmi uz demokratizācijas procesa rezultātiem jaunākajās ES dalībvalstīs.

„Demokrātiskās iesaistīšanās un pilsoniskās līdzdalības” atbalsta darbība (TT, NTT, CSP)

1. Eiroskepticisma apspriešana un izpratne

Eiroskepticisms ir veidojies ES dalībvalstīs paužot neapmierinātību par politisko karšu pārzīmēšanu un tradicionālā politiskā iedalījuma izjaukšanu. Pats termins attiecas uz dažādām attieksmes formām pret Eiropas uzbūvi, svārstoties no kritiskas attieksmes tikai pret pašreizējo integrācijas kārtību (Eiropakriticisms) līdz pat naidīgumam pret visu ES kopumā (Eiropofobija).

Eiroskepticisms ir kļuvis par realitāti, kas pieprasa padziļinātu izpēti, diskusijas, kā arī izpratni, ņemot vērā tā ietekmes palielināšanos uz politisko darba kārtību dalībvalstīs, Eiropas Parlamentā, kā arī piekritēju skaita pieaugumu atsevišķos vēlēšanu apgabalos. Piedāvājot alternatīvu „arvien tuvākai ES” eiroskeptiķi apstrīd ES struktūru, uzbūvi, plānoto attīstību un pārvaldes formu jau no pašiem tās pirmsākumiem. ES kā patiesi demokrātiskai sabiedriskai telpai vajadzētu rēķināties ar šo politisko realitāti bez aizspriedumiem un aicināt tos ES pilsoņus, kuri nav pilnībā pārliecināti par ES vērtībām, vai arī ir vīlušies konkrētos rezultātos vai arī pašreizējās ievirzēs, paust savu viedokli tā, lai tas tiktu sadzirdēts.

Projektu iesniedzēji tiek mudināti veidot projektus, kas atspoguļo ES problēmas, raugoties no eiroskeptiķu skatu punkta, un veicināt diskusijas par to ietekmi uz ES nākotnē. Tajā pašā laikā, iesniedzēji tiek aicināti arī raksturot ieguvumus, kas pieejami ES politikas dēļ, kā arī atzīt sarežģījumus ar kuriem nācies sastapties un apzināt nākotnē gaidāmos izaicinājumus.

Projektu iesniedzēji tiek aicināti izvirzīt ES jaunus mērķus, ko būtu vēlams īstenot nākotnē, kā arī pievērst uzmanību zaudējumiem, ko nāktos piedzīvot, ja ES nebūtu.

Diskusiju laikā apspriežamie temati un jautājumi varētu būt šādi: Kā mēs varam definēt eiroskepticismu? Vai tas ir nesen veidojies politisks fenomens, ko pastiprinājusi finanšu krīze, vai arī vecāka tendence? Kādēļ tas izplatās? Kas ir eiroskepticisma sinonīms? Vai eiroskepticisms apšaubu visu Eiropas integrāciju, vai arī tikai tās pašreizējās modalitātes? Vai tas attēlo nemainīgi pastāvošu, nemitīgi pieaugošu, neatgriezenisku plaisu starp pilsoņiem un ES? Kādas ir eiroskepticisma sekas demokrātiskās iesaistīšanās un pilsoniskās līdzdalības apstākļos ES un atsevišķu dalībvalstu līmenī? Vai eiroskeptiķi veido viendabīgu grupu, vai arī mēs varam sastapt dažādus eiroskeptiķus? Kā viņi izplata savas idejas? Kādi faktori nosaka spēcīgu atbalstu vai opozīciju Eiropas integrācijai (sociālais stāvoklis, attieksme pret globalizāciju, ekonomiskās intereses, kopīga piederības sajūta, vērtības, politisko kultūru ietekme, pieķeršanās sociālajām garantijām)? Vai ES var ietekmēt šos faktorus? Cik lielā mērā ES politiķiem būtu jāņem vērā Eiropas pilsoņu – eiroskeptiķu galvenās bažas? Kādā veidā šāda rīcība varētu palīdzēt pietuvināt ES tās iedzīvotājiem? Kādus draudus Eiropas integrācijai un tās nākotnei rada eiroskepticisms? Kā kritiku, kas vērsta pret ES, padarīt par lietderīgu un pozitīvu virzītājspēku, kas palīdz veidot Eiropas konstrukciju ilgtermiņā?

2. *Solidaritāte krīzes laikā*

Solidaritātes jēdziens parasti tiek attiecināts uz savstarpēju atbalstu grupas ietvaros, ko vieno kopīgas intereses vai vērtības. Tas ir cieši saistīts ar augstsirdības jēdzienu, tāpat kā ar savstarpīguma jēdzienu un atbildību.

Ko nozīmē solidaritāte krīzes laikā ES – politiskai organizācijai, ko veido dažādas tautas un valstis? Kādas ir juridiskās, politiskās, ekonomiskās un pat ētiskās Eiropas solidaritātes robežas?

Vienotības tēma arvien biežāk tiek pretstatīta atbildībai citu politikas jomu kontekstā, piemēram, migrācijai.

Iesniedzējiem projektos vajadzētu izcelt un novērtēt ES esošos solidaritātes mehānismus. Viņiem vajadzētu atspoguļot tās politikas sfēras, kurās šādi kopēji mehānismi varētu būt noderīgi un pilnveidojami kā tādi. Viņiem vajadzētu ņemt vērā arī citus iespējamus Eiropas solidaritātes kanālus, piemēram, brīvprātīgo darbu, ziedojumus, investīciju fondus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, ziedojumu akcijas internetā, utt.

Pilsoņiem, kuri piedalās šajos projektos, tiks dota iespēja labāk izprast, kā arī diskutēt par ES intervenci krīzes laikos, kad vietējie resursi šķiet nepietiekami, tai pat laikā uzsverot šādu solidaritātes mehānismu koleģiālos ierobežojumus atbildības un finansiālo izmaksu kontekstā. Viņi dos ieguldījumu nacionālās izpratnes pārveidošanā par krīzi, veicinot savstarpēju situācijas izpratni, kā arī veidojot forumus, kuros apspriest kopīgos risinājumus konstruktīvā veidā.

3. Cīņa pret „imigrantu” stigmatizāciju un pretēju stāstījumu veidošana, lai veicinātu starpkultūru dialogu un savstarpēju sapratni

Ekstrēmistu un populistiskās kustības, mūsdienās, regulāri pielieto stigmatizāciju pret „citiem”, „nepilsoņiem”, „svešiniekiem”, „imigrantiem”, vai „minoritātēm” vispārīzplatītajos politiskajos diskursos.

Balstoties uz augsto bezdarba līmeni un sociālo nedrošību, kā arī bailēm no globalizācijas un terorisma vēlētāju vidū, „imigranti” tiek uzskatīti par vainīgiem visās problēmās, kā arī uztverti kā apdraudējums valsts dzīves līmeņa standartiem, sabiedriskajai saliedētībai un iekšējai drošībai. Šī stigmatizācija tiek izvērsta ar politisku propagandu, naida runu un brīvprātīgi maldīgas retorikas palīdzību, kas apvieno atsevišķus jēdzienus tādus kā krīze un migrācija, kā arī terorisms un migrācija, ar mērķi noskaņot nacionālās kopienas pret norādītajiem grēkāžiem.

Šādi politiskie diskursi saasina ksenofobiju, neiecietību un diskrimināciju, kā arī apdraud sabiedrības vienotību ES. Tās varētu beigties ar pamattiesību ierobežošanu minoritātēm, jaunu robežu uzstādīšanu, kavējot integrāciju un savstarpēju saprašanos, kā arī veicinot tādu likumu pieņemšanu, kas būtu pretrunā ar tām pamatvērtībām, uz kurām tika būvēta ES. Tajā pašā laikā tās varētu veicināt tālāku marginalizāciju starp nepasargātiem vai atstumtiem cilvēkiem ES sabiedrībā (trūcīgiem un citādi atšķirīgiem iedzīvotājiem - biežāk jauniešiem un cilvēkiem, kas nav eiropiskas izcelsmes), un dažādos apstākļos pat provocēt radikālu uzvedību.

Neraugoties uz šo fonu, EP programma atbalstīs projektus, kuros piedalīsies ES pilsoņi un trešo valstu pilsoņi, kas legāli dzīvo Eiropā un ir gatavi atbalstīt starpkultūru dialogus, kas veicina savstarpēju saprašanos. Šie projekti ir paredzēti, lai nojauktu stereotipus par imigrantiem, izvērtējot stigmatizācijas procesus pagātnē un šodien. Projektu dalībniekiem – ES pilsoņiem, vajadzētu sekmēt labās un pozitīvās prakses izplatīšanu, toleranci un cieņu pret kopīgajām vērtībām, kā arī veidot precīzākus priekšstatus par trešo valstu pilsoņiem. Integrācija ir divvirzienu process, tādēļ projektu iesniedzējiem vajadzētu veidot savu skatījumu tā, lai tas būtu vērst uz iespējām veicināt trešo valstu pilsoņu, kuri legāli dzīvo ES teritorijā, pilsonisko līdzdalību.

4. Diskusijas par Eiropas nākotni

Ņemot vērā faktu, ka pilsoņi pašreizējo ES iespējams neuztver kā līdzekli virzībai uz pozitīvām pārmaiņām, viņiem būtu jādod iespēja raksturot sev vēlamo Eiropu. Eiropai ir vajadzīgs ilgtermiņa redzējums un inovatīvs priekšlikums, kas būtu saistošs jaunajai paaudzei, attīstību veicinošs un pozitīvs.

Šīm diskusijām, būtu jābūt balstītām uz pagātnes notikumu sniegtajām mācību stundām, jo īpaši uzsverot, konkrētus ES sasniegumus. Bet tām vajadzētu arī piedāvāt jaunas idejas un apspriest iespējamās darbības, ko ES vajadzētu uzņemties, gan iekšēji, lai pastiprinātu savu sabiedrisko, ekonomisko un politisko vienotību, gan starptautiski, lai saglabātu savu vadošo lomu arvien vairāk globalizētā pasaulē, kas saskaras ar globālām problēmām.

Savā paziņojumā, atskaitoties par 2014. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām, EK norādīja, kam būtu jāpievērš uzmanība, gaidot Eiropas Parlamenta vēlēšanas 2019. gadā: *„apzināt veidus, kā turpmāk uzlabot Eiropas dimensiju un demokrātisko likumību ES lēmumu pieņemšanas procesā, turpināt noskaidrot zemās vēlētāju aktivitātes iemeslus dažās dalībvalstīs. Tas norāda uz nepieciešamību apzināt veidus, kā veicināt dalību nākamajās vēlēšanās, īpaši sniedzot savlaicīgu atbalstu izpratnes veidošanas kampaņās valstiskā, reģionālā, kā arī vietējā līmenī”*⁷

Šajā kontekstā, pilsoņus vajadzētu aicināt diskutēt par konkrētām metodēm, ar kuru palīdzību būtu iespējams radīt vēl demokrātiskāku ES, liekot viņiem atkārtoti iesaistīties Eiropas projektā. Bez līdzdalības vēlēšanās un citu demokrātijas kanālu izmantošanas, īpašu uzmanību vajadzētu pievērst arī pilsoniskās līdzdalības instrumentiem (piemēram, Eiropas pilsoņu iniciatīvai, Eiropas Solidaritātes korpusiem), kā arī inovatīviem e-līdzdalības kanāliem, tādiem kā sabiedriskie mediji, informācija un komunikāciju tehnoloģijas.

Pilsoņi tiek aicināti piedalīties diskusijās ar projektu palīdzību vai aktīvu iesaistīšanos organizācijās, kuras piedalās EP programmā. Debatēs nevajadzētu piedalīties tikai tiem, kas atbalsta ES ideju, bet iesaistīt arī tos iedzīvotājus, kuri noraida vai apšaubā ES un tās sasniegumus, vai arī ir vienaldzīgi.

---

⁷ http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/report_european_parliament_elections_2014_en.pdf, p. 17.

Ieteikumi starptautisko partneru piesaistē

Ikvienu starptautisku projekta veiksmes pamatā ir tajā iesaistīto partneru savstarpēja kooperēšanās un pienākumu sadale, lai sasniegtu visus noteiktos projekta mērķus. Tikpat nozīmīgi ir atlasīt piemērotākos partnerus. Attīstot vairākus sadarbības projektus līdz šim secinājumi ir sekojoši:

- partneriem jābūt ieinteresētiem izvēlētajā projekta tematikā;
- to darbības jomai vēlams jābūt tuvai projekta izvēlētajai tematikai;
- partneriem ir jābūt uzticamiem (laika gaitā pārbaudīta sadarbība, atvērtiem dažādām idejām, viegla komunikācija un sasniedzamība).

Tāpat jāpārdomā, ka starptautisko partneru piesaistē var rasties gan valodu barjera, gan kultūras un pat politisku, reliģisku vai sociālu uzskatu atšķirības. Šajā rokasgrāmatas sadaļā nebūs runa par kultūras atšķirībām starp konkrētām valstīm, bet drīzāk praktiski ieteikumi darbam ar partneriem, tai skaitā starptautiskajiem, jo īpaši šāda veida projektos, kuros pamatā notiek tieša partneru cilvēkresursu iesaiste.

Ja organizācijai jau pirms projekta iesniegšanas EP programmā ir izveidojies sadarbības partneru loks, tas atvieglo sagatavošanās darbus projekta realizācijai gandrīz uz 50%, tā kā jaunu projekta partneru meklēšana aizņem ne tikai laiku, bet arī resursus, rīkojot sanāksmes klātienē vai komunicējot kādā citā standarta veidā, piemēram pa telefonu, elektroniski, rīkojot *online* konferences utml. Turklāt ar jauniem partneriem vēl ir jāvienojas par projekta koncepciju, jāizskaidro būtiskākās lietas, ko ar zināmiem partneriem noteikti var atrisināt krietni ātrāk un efektīvāk. Ar iepazītiem partneriem risks saņemt atteikumu piedalīties projektā pēdējā brīdī arī ir viennozīmīgi mazāks.

Ieteikums abos gadījumos (gan ar esošiem partneriem, gan ar jauniegūtajiem) izmantot iespēju organizēt pirmsprojekta sanāksmi, kurā klātienē atrisināt strīdīgākos jautājumus, īpaši finanšu un darba pienākumu sadalē.

Nav noslēpums, ka jebkura organizācija ir ieinteresēta, piedaloties projektā maksimāli iegūt no tā lielāku ieguvumu arī savā labā, tāpēc nepieciešams jau projekta sākumā sadalīt ne tikai projekta pienākumus, bet gan vienoties par organizācijas struktūru, finansējuma sadali. Nekautrējaties, ja esat vadošais partneris, lūgt finanšu iesaisti no partneriem ar savu līdzfinansējuma daļu, tā ir samērā ierasta prakse lielākā daļā projektu.

Kā jau starptautiskajā projektā, iesaistot organizācijas no ārvalstīm – jāsaprot kādi potenciālie projekta izdevumi būtu izdevīgāk sedzami no projekta piešķiruma, vadošo partneru vai pārējo partneru līdzekļiem, jo katrā valstī noteiktā nodokļu politika ir savādāka. Piemēram, var gadīties, ka aviobiļetes izdevīgāk iegādāties pašiem partneriem ar tiem piedāvātajām cenām, bet vieslektoru atlīdzību segt par vadošā partnera izdevumiem, tā kā citā valstī autoratlīdzības

nodokļu politika paredz lielākus maksājumus citu valstu budžetā. Tādas sīkas nianse gala rezultātā var ietaupīt projekta līdzekļus līdz pat 10 – 15% un varbūt pat vairāk.

Gan EP programmā, gan citos projektos, kuros EACEA nav noteikusi obligātu prasību savstarpēju līgumu vai vienošanās aktus slēgšanai starp projektā iesaistītajiem partneriem, ieteikums tomēr būtu šādu rakstisku vienošanos tomēr noslēgt. Tas ir būtiski gan vadošajam partnerim, lai būtu drošs par pārējo partneru atbildību un gatavību iesaistīties projektā, gan pārējiem partneriem – lai piešķirtais finansējums no EK neaiziet tikai vadošā partnera izdevumu segšanai, bet arī daļa no šī piešķiruma tiktu segta par partneru iesaisti projektā.

Ja projektam plānojat piesaistīt jaunus partnerus, bet nav informācijas kur tos meklēt, ieteikums izmantot EP programmas informācijas punkta Latvijā sniegto iespēju atrast sadarbības partnerus. Šajā gadījumā tiek aizpildīta noteikta partnerības pieteikuma forma (MS Word dokuments), vēlams angļu valodā, ko informācijas punkta darbinieki izsūta saviem kolēģiem citu valstu informācijas punktos. Šādu sadarbības piedāvājumu var sagatavot gan jau ar konkrētu projekta ideju, gan ja organizācija vienkārši vēlas vai nu iesaistīties kādā no EP programmas projektiem kā partneris, vai arī vienkārši vēlas atrast potenciālos projekta partnerus, nedefinējot konkrētu projekta ideju.

Ar jauniem partneriem ir būtiski saprast to motivāciju piedalīties kopīgajā projektā, lai tas nepārvēršas par tūrisma braucienu konkrētajai organizācijai vai citiem savtīgiem mērķiem. Prakse rāda, ka pēdējā brīdī pirms projektu pieteikumu iesniegšanas EP programmā ļoti daudzi vadošie partneri meklē sadarbības partnerus savos projektos. Tā ir laba iespēja ielekt projektā, lai iegūtu pieredzi starptautiskajā sadarbībā, bet no otras puses ir jāpārlicinās par šāda projekta lietderību un iemesliem, kāpēc potenciālie partneri tiek meklēti pēdējā brīdī.

Šīs rokasgrāmatas iepriekšējos piemēros jau nedaudz tika pieminēts iespējamais variants sadarbības partneru iesaistē:

Ja projektam nav sadarbības partneru, pusgadu pirms projekta iesniegšanas iesniedziet sadarbības piedāvājumu EP programmas informācijas punktam, nosakot termiņu: līdz 3 mēnešiem intereses izrādīšanai un saziņai. Pēc piedāvājumu saņemšanas veicat izvērtējumu piedāvājumiem un atlasiet piemērotākos. Organizējiet klātienē tikšanos savā valstī. Pēc tikšanās pasākuma, kurā izrunājat būtiskākos organizatoriskos un finanšu jautājumus, sākat pieteikuma pildīšanas procesu (pieteikuma veidlapas parasti parādās 1-2 mēnešus pirms iesniegšanas termiņa beigām). Iepļānoji arī īsi pirms projekta uzsākšanas atkārtotu sadarbības partneru koordinātoru tikšanos (dažas EP programmas atbalsta darbības paredz papildu finansējumu arī šādam pirmsprojekta tikšanās pasākumam). Noslēdziet rakstisku vienošanos ar visiem partneriem par atbildības un finansējuma sadali, gadījumā, ja tiek piešķirts EK finansējums. Pēc projekta realizācijas kopīgi ar partneriem saskaņojiet atskaiti EACEA.

Ieteikumi darbam ar partneriem, ja organizācija ir vadošais partneris

Būt vadošajam partnerim ir vienlaikus gan izaicinošs, gan atbildīgs solis. Īpaši, ja jāvirza starptautiskas sadarbības projekts. Projekta iesniedzējam jāsakaras ar kultūras, saskarsmes īpatnībām un atšķirībām, kā arī ar kapacitātes dažādību. Tas viss prasa ne tik daudz materiālos, cik intelektuālos, dažbrīd arī morālos resursus. Tāpēc organizācijām, kuras plāno iesniegt projekta pieteikumu, tādējādi būt vadošais partneris projektā, nepieciešams jau pirmsākumos savākt labu komandu, kas sastāv ne tikai no organizatoriski spējīgiem cilvēkiem, bet arī tām ir labs grāmatvedis, finanšu speciālists, cilvēki ar labām svešvalodu zināšanām un arī brīvprātīgie, kas jebkurā mirklī var palīdzēt atrisināt arī praktiskas dabas jautājumus, kā arī veikt savstarpēju komunikāciju.

Tāpat ir nepieciešams sadalīt pienākumus, neuzņemties visas sarežģītākās saistības tikai uz sevi, lai arī cik tas liktos pievilcīgi un dažreiz arī izdevīgi no praktiskā viedokļa. Izvērtējot EP programmas iesniegtos projektus, diezgan liela uzmanība tiek pievērsta projekta pienākumu sabalansētībai. Vadošajam partnerim ir jāsadala pienākumi tā, lai katrs projektā iesaistītais partneris apzinās, ka bez to ieguldījuma projektā tā noteiktais mērķis netiks sasniegts.

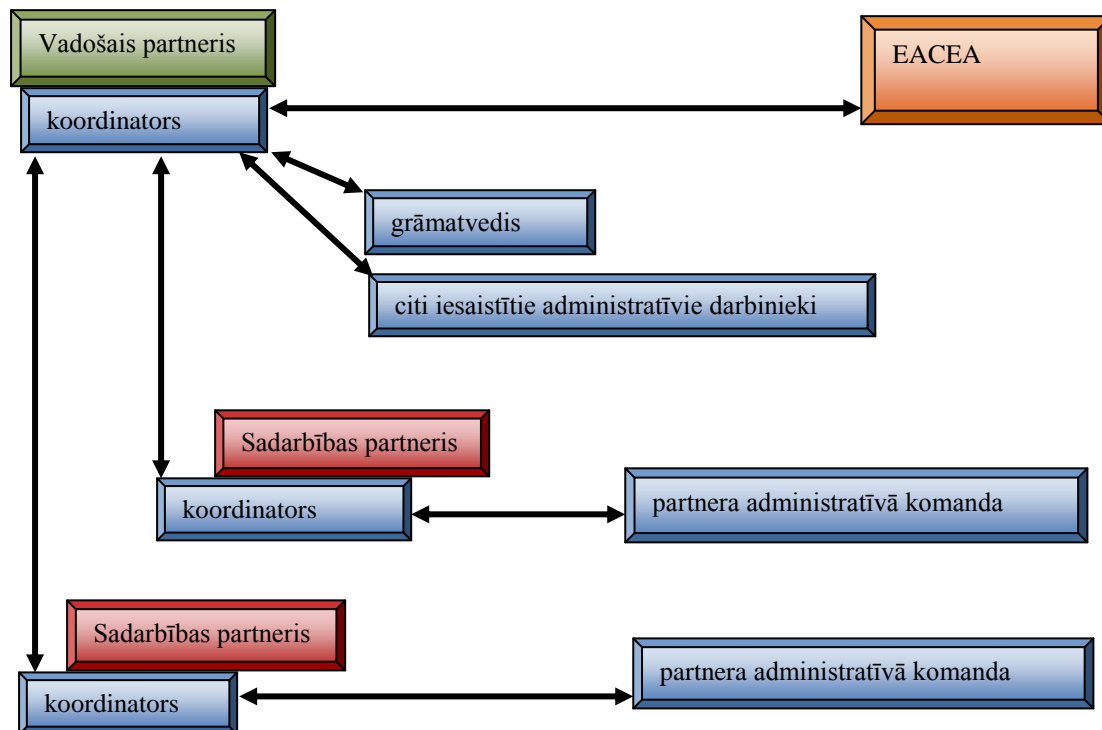
Iepriekšējās rokasgrāmatas sadaļās jau tika runāts par finanšu jautājumiem, kad partneri apzinās, ka, piedaloties projektā, arī to izdevumi daļēji tiks segti no piešķirtā EK finansējuma. Tāpēc atkārtoties vēlamies vārst uzmanību, ka lai panāktu lielāku apzinību un uzticēšanos no partneriem – iesakām pirms projekta noslēgt savstarpēju vienošanos vai līgumu par dalību projektā, kurā ir atrunāts ne tikai praktiskas dabas jautājumi, kas saistīti ar projekta organizēšanu un ieviešanu, bet arī finansēšanas nosacījumi. Nebaidieties no partneriem lūgt segt daļu no saviem izdevumiem, jo tā ir ierasta prakse starptautiskos sadarbības projektos. Ja partnerim ir grūtības ar finansējuma piesaistīšanu, var izskatīt vairākus variantus: vai nu finansēt partneri no saviem un citu partneru līdzekļiem, vai arī pārskaitīt partnerim lielāku finansējumu saņemot priekšmaksājumu vai vienojoties par citiem savstarpēji izdevīgiem nosacījumiem. Galvenais ir veidot elastīgu pieeju katram no partneriem, jo kā mēdz teikt komanda ir tik stipra cik tās vājākais posms, tāpēc cenšaties rast savstarpēju balansu starp izvirzītajām prasībām konkrētam partnerim Jūsu projektā.

Ļoti svarīgi ir uzturēt dzīvu komunikāciju visās projekta ieviešanas fāzēs ar saviem sadarbības partneriem. Tas varētu izpausties regulārā jeb periodiskā *online* konferencē vai citādā saziņas veidā, kurā iesaistītie atskaitās par projekta virzības gaitu, sasniegtajiem rezultātiem un turpmākajām darbībām. Ideālā variantā būtu sagatavot pārskatāmu struktūru visiem projektā iesaistītajiem ar izstrādātu laika grafiku un veicamajiem uzdevumiem katrā no

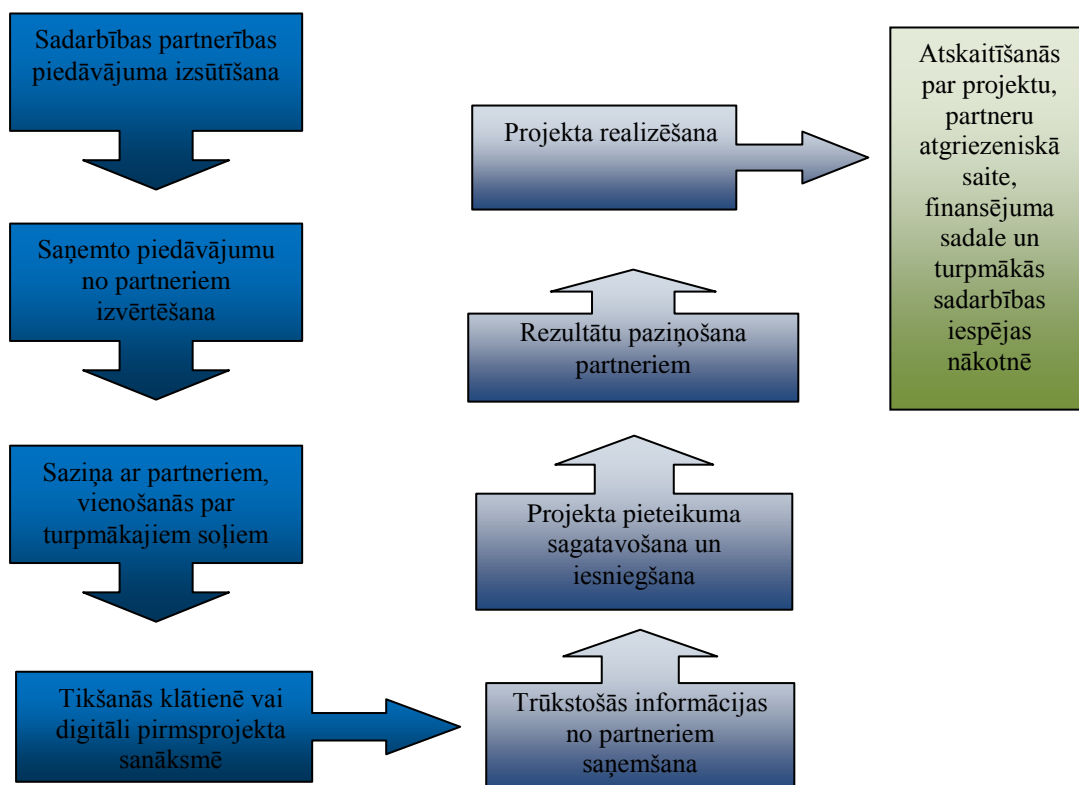

posmiem. Neaizmirstiet saglabāt komunikāciju arī pēc projekta noslēguma, jo tas ir pamats ilgtspējīgai attīstībai nākotnē citu kopīgu iniciatīvu realizēšanā.

Vizuāls piemērs partnerības struktūrai un komunikācijai:

Vizuāls attēlojums posmos sadarbībai ar projekta partneriem:

Ieteikumi darbam ar vadošo partneri, ja organizācija ir sadarbības partneris

Latvijas organizācijas diezgan bieži iesaistās starptautiskajos sadarbības projektos arī kā sadarbības partneri. Kā pamatojums lielākoties tiek skaidrots ar organizācijas nepietiekamo kapacitāti gan cilvēkresursu, gan finanšu ziņā. Turklāt sadarbības partnera statusā organizācijai ir mazāks atbildības slogs un praktiski nepastāv saistības pret EK attiecībā uz atbalstīto projektu.

Izskatot iespēju piedalīties projektā kā sadarbības partneris, nepieciešams ņemt vērā vairākus priekšnosacījumus:

- nezaudēt saikni ar vadošo partneri, lai būtu lietas kursā par visām aktualitātēm, kas notiek projektā;
- vienoties ar vadošo partneri par Jūsu lomu projektā, atrunāt pienākumus un atbildību;
- vienoties ar vadošo partneri par iespējamo līdzfinansējumu savu izdevumu segšanai.

Ja runājam par saiknes ar vadošo partneri uzturēšanu – svarīgi būt informētiem par jebkuru projekta aktivitāti, pat ja tā netieši skar Jūsu organizāciju. Bieži projektos ne visi partneri iesaistās pilnīgi visās aktivitātēs, tāpēc nevajadzētu koncentrēties tikai uz savu atbildības sfēru, bet būt informētiem par projekta norisi arī visos citos posmos. Te lieti noder ar partneriem atrunātā regulārā tikšanās vai *online* konferences utml. Informatīvu ziņu izplatīšana (piemēram apkārtraksts vai ziņojums) visiem projektā iesaistītajiem arī būtu vēlama.

Atsaucoties uz savstarpējo pienākumu sadali un līdzfinansējuma jautājumiem, būtu ieteicams noslēgt ar vadošajiem partneriem vienošanos vai sadarbības līgumu par Jūsu organizācijas līdzdalību konkrētajā projektā. Vadošajam partnerim tas dotu garantijas pret pārējiem partneriem to atbildībai pret projekta norisi, savukārt partneriem tās būtu finansiālās garantijas. Piemēram, šāda vienošanās varētu skanēt šādi:

Organizācija A, kā vadošais partneris no vienas puses un organizācija B, kā sadarbības partneris no otras puses noslēdz savstarpēju vienošanos par dalību projektā X. Organizācija A finansējuma piešķiruma gadījumā no EK 10 000 euro apmērā, pārskaita organizācijas B uz kontu 25% no piešķiruma priekšfinansējuma maksājuma. Organizācija B no savas puses apņemas veikt attiecīgās projekta aktivitātes un segt daļu no paredzētajiem projekta izdevumiem.

Gadījumā, ja partneri vienojas par finansējuma sadali, to var veikt pēc saviem ieskatiem, piemēram, vadošais partneris pārskaita konkrēto summu partneriem vai saņemot partneru iesūtītos rēķinus vai maksājuma uzdevumus un veic šo izdevumu apmaksu. Protams, dotais augstāk piemērs ir tikai saīsinātā vispārīgā versija, kāds varētu būt šis savstarpējas vienošanās akts. To var papildināt ar detalizētākām prasībām un nosacījumiem, tāpēc šis uzdevums ir pašu projektā iesaistīto organizāciju rokās. Ne EK, ne EACEA nepārskatīs šīs vienošanās un nesekos to izpildes gaitai, bet noteikti rakstot projekta pieteikumu var pieminēt, ka šāda veida savstarpējie līgumi vai vienošanās starp partneriem ir paredzēti, kas pozitīvāk atsauksies uz projekta novērtējumu, tā kā izvērtētāji noteikti augstāk vērtēs projektu, kuram ir pēc iespējas detalizētāks un uzticamāks projekts.

Ieteikumi projektā tieši iesaistītās auditorijas izvēlē un iesaistē

EP programmas projekti un programmas mērķi ir orientēti un sabiedrisko līdzdalību jeb pilsoņu iesaisti, tāpat tie ir specifiski ar to, ka finansējums tiem tiek aprēķināts pēc vienotās likmes aprēķina, kuras pamatā ir projektā tieši iesaistīto dalībnieku skaits.

Atbilstoši projekta izvēlētajai tematikai ir jāizvēlas projektā iesaistāmā auditorija. Ir vairāki priekšnosacījumi, kas labāk palīdz saprast, kāda veida mērķauditorija būtu piemērotākā un visvairāk atbilstoša Jūsu projektam:

- ieinteresētība projekta izvēlētajā tematikā;
- starp dalībniekiem jābūt vismaz pāris zinošiem cilvēkiem konkrētajā jomā, kurā tiek realizēts projekts;
- augsta atbildības sajūta un motivācija iesaistīties ikvienā aktivitātē, lai sasniegtu kopīgo gala rezultātu.

Ja ieinteresētību un zināšanas var pārbaudīt veicot nelielas aptaujas vai tīkoties ar potenciālajiem projekta dalībniekiem pirms projekta realizēšanas, tad atbildības sajūtu un vēlmi darboties var pārliecināties papētot dalībnieku iepriekšējos sasniegumus. Tāpat noderīgi būtu pirms projekta veikt nelielas prezentācijas potenciālajiem dalībniekiem, lai informētu par projektu un atlasītu tiešām ieinteresētos.

EK novērtēs, ja projektā tiks iesaistīti gan cilvēki ar ierobežotām spējām, gan ikdienā neaktīvie pilsoņi, kas neiesaistās sabiedriskajos procesos, jo programmas mērķis ir pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanas veicināšana. Ja par tiem, kas ikdienā nav aktīvi varētu definēt cilvēkus, kuri neiesaistās sabiedriskajā darbā, brīvprātīgajā darbā, nedarbojas dažādās biedrībās vai interešu klubos, tad par cilvēkiem ar ierobežotām iespējām nepieciešams detalizētāks skaidrojums. Te ir domāti cilvēki, kuru dalību projektā var pamatot kā sabiedrības, kas ikdienā saskaras ar ierobežojumiem sava veselības stāvokļa, sociālā statusa (maznodrošinātie, nepilnas ģimenes, bāreņi utml.) vai citu atšķirību dēļ.

Vēl būtu pozitīvi, ja projektā (ja tas gan nav specifisks un uz konkrētu auditoriju orientēts) tiek iesaistītas dažādas sabiedrības grupas, piemēram gan jaunieši, gan vecāka gadagājuma cilvēki. Jaunieši visbiežāk šādos projektos var dalīties, piemēram, zināšanās jauno tehnoloģiju pielietošanā mūsdienu ikdienas dzīvē, savukārt vecāka gadagājuma cilvēki spēj sniegt neatsveramu dzīves pieredzi, ko nodot tālāk jaunākajai paaudzei.

Ne vienmēr lielāks dalībnieku skaits būs labāka un rezultatīvāka projekta stūrakmens. Kā jau ir zināms, ka kvalitāte vienmēr būs labāka par kvantitāti, tāpēc ieteiktu pieturēties pie šādas

pārlicības, izvēloties dalībniekus projektam. Svarīgi, lai tiešām iesaistītajiem dalībniekiem izvēlētais projekts šķiet interesants un to ieguvums no dalības projektā būs nenovērtējams. Pretējā gadījumā dalībniekiem, kuriem projekta ideja nav saistoša – šī dalība būs tikai labs tūrisma brauciens un nekas vairāk.

Runājot par izvēlēto dalībnieku iesaisti projekta aktivitātēs, svarīgi ir sadalīt to pienākumus. Tāpat kā iepriekš bija stāstīts par partneriem – ar dalībniekiem ir līdzīgi – nepadariet tos tikai par statistiem, uz kuru rēķina var pieprasīt EK lielāku finansējumu, bet gan katram atrast ko noderīgu un kaut nelielu, bet tomēr savu pienākumu projekta ietvaros.

Kā piemērs – tā varētu būt neliela aptauja, ko projektā iesaistītais dalībnieks veic savās mājās, draugu, paziņu vai kolēģu lokā. Tā var būt tieša iesaiste diskusijās un sava viedokļa paušanā par projektā apspriežamajiem jautājumiem. Tā var būt atsauksme par projektu, kādu no tā aktivitātēm vai par līdzdalību tajā.

Ļoti būtiski ir nepazaudēt kontaktus ne tikai starp projekta organizācijām un iesaistītajiem dalībniekiem, bet iespēju dalībniekiem savā starpā apmainīties ar kontaktiem, tādējādi būvējot jaunas draudzības saites un iespējas sadarbībai nākotnē.

Un noslēgumā – atkārtojot sākumā minēto, galvenais lai dalībniekiem tiešām izvēlētā tēma ir svarīga. Nav būtiski, ka tiem jābūt zinošiem konkrētā jomā. Tie var būt dalībnieki, kuri vēlas iegūt zināšanas vai specifisko informāciju, kas būtu noderīga tiem turpmākajā dzīvē.

Ieteikumi projekta sagatavošanas fāzē

Pirms projekta iesniegšanas EACEA nepieciešams veikt virkni sagatavošanās darbu. Kā viens no būtiskākajiem ir projekta komandas izveide un darba programmas izstrāde. Kā ikvienu darbu plānojot, svarīgi ir strukturēt veicamos pienākumus, sadalot pa atbildības sfērām un ieviešanas fāzēm.

Projekta komandas izveide

Ieteiktu atlasīt rīcības spējīgu projekta komandu. Te nav obligāti pārstāvji no katra projektā iesaistītā partnera (lai gan būtu vēlams), bet gan tieši pa atbildības sfērām iedalītie darbinieki. Pats par sevi saprotams, ka projekta koordinators nevar uzņemt visu atbildību un pienākumus projekta plānošanā un izstrādē. Bez projekta koordinatora būtu svarīgi, lai pa rokai ir spējīgs grāmatvedis ar pieredzi Eiropas projektu administrēšanā. Tā kā EP programmas projekti lielākoties ir starptautiskas sadarbības iniciatīvas, nozīmīgi būs darbinieki ar labām komunikāciju, starpkultūru un svešvalodu zināšanām. Tā aptuveni veidojas projekta komanda vismaz 3 līdz 4 cilvēku sastāvā. Šādam sastāvam būtu vērts palikt nemainīgam visu projekta ieviešanas laiku, lai ir iespēja arī satikties regulāri tā realizēšanas laikā un atskaitīties par padarīto, kā arī plānot nākamos soļus. Turklāt katrs ir savas sfēras speciālists. Papildu motivācija EP programmā ir tam, ka EK attiecina šo projekta personāla atlīdzību projekta laikā, kas ir nozīmīgs faktors, lai motivētu iesaistītos dalībniekus atbildīgi veikt savus pienākumus.

Projekta komandai ir svarīgi vienoties par turpmāko komunikāciju, īpaši, ja darba komandā ir starptautiskie dalībnieki – jāpadomā par efektīvu saziņu gan informācijas apmaiņas apjoma un ekonomisko faktoru ziņā. Mūsdienās pieejamie informāciju tehnoloģiju saziņas līdzekļi daudz ko var atrisināt komunicējot arī savā starpā, ja vienu no otra šķir lielāki attālumi, tāpēc būtiski ir vienoties par visiem pieņemamu un efektīvu komunikācijas līdzekli. Ieteicams gan aprobežoties ar vienu vai diviem, piemēram kopīga *Facebook* lapa un *WhatsApp* grupa.

Darba programmas izstrāde

Tiklīdz ir izveidota projekta komanda (ar nosacījumu, ka projekta pamatideja jau ir izvēlēta), sākas darbs pie projekta darba programmas izstrādes. Kā jau rokasgrāmatā bija minēts pie projekta vērtēšanas kritērijiem un projekta konkurētspējas palielināšanas – būtiski ir, lai projekta aktivitātes iet sasaistē ar plānotajiem projekta mērķiem jeb sagaidāmo rezultātu. Tātad vispirms jādefinē galvenais projekta mērķis, no tā var atdalīt vairākus apakšmērķus. Tālāk seko stratēģiskā aktivitāšu plāna izstrāde, lai ar konkrētu aktivitāšu kopumu sasniegtu norādītos apakšmērķus. Lai varētu realizēt konkrētās aktivitātes, nepieciešams apzināt

pieejamos līdzekļus un resursus, norādīt trūkumus vai šķēršļus, kā arī racionāli sastādīt laika grafiku. Ja pieturās pie aprakstītā plāna un secības – darba programmas izstrāde nevajadzētu radīt problēmas. Ir jāatceras, ka EK piešķirto finansējumu par atbalstīto projektu pilnībā pārskaitīs tikai pēc projekta noslēguma un atskaites iesniegšanas, un labākajā gadījumā tiks pārskaitīts priekšfinansējums līdz 50% no kopējā piešķiruma pirms projekta realizācijas. Tādēļ jāieplāno savi, partneru, sponsoru vai citu labvēļu līdzekļi projekta izdevumu segšanai līdz pat projekta noslēgumam un tikai pēc tā veikt balansa aprēķinu. Tas ir būtisks punkts, ko bieži projektu pieteicēji mēdz neņemt vērā līdz mirklim, kad saņem informāciju par projekta atbalstīšanu. Nekautrējaties aicināt partnerus iesaistīties ar savu līdzfinansējumu, jo tā ir ierasta prakse EP programmā, ka arī partneri projektā iesaistās ar savu kontribūciju. Tāpat kā jebkurā biznesa plānā ir vēlams veikt SVID (stiprās un vājās puses, iespējas un draudi) analīzi, lai izprastu sava projekta iespējas un veiksmīgi reaģētu uz jebkāda veida potenciālajām izmaiņām. Pieredze rāda, ka visbiežāk EP projektos notiek korekcijas tā ieviešanas laikā vai arī ja kāds no partneriem atsakās piedalīties projektā. Jāsaprot, ka EACEA aicina nekavējoties jebkāda veida izmaiņas atbalstītajos projektos saskaņot ar tiem. Visticamāk, ka sankcijas netiks piemērotas un tiks dots laiks veikt izmaiņas projekta ietvaros, piemēram pārceļt ieviešanas datumus, vai būs dots laiks sameklēt aizvietotājus no projekta aizgājušajiem partneriem. Plānojot aktivitātes, būtu vēlams tās racionāli pakārtot kopīgajai darba programmai un projekta mērķiem. Izvairieties no liela daudzuma un atšķirīga veida aktivitāšu pludināšanu viena pasākuma ietvaros, lai izvērtējot projektu nebūtu jālauž galva par konkrētās aktivitātes atbilstību un nozīmību konkrētajam pasākumam.

Piemērs: Ja projekta pasākums paredz tā rezultātā izstrādāt kopīgu projektā iesaistīto organizāciju pozīciju ar argumentāciju, piemēram par jauniešu bezdarbu Eiropā, tad aktivitātes arī būtu pakārtotas šim apakšmērķim:

- problēmjautājumu definēšana un iestrādāšana aptaujas anketā;
- iesaistīto dalībnieku aptauja savu valstu iedzīvotāju (galvenokārt jauniešu) vidū;
- pētījuma izstrāde vai datu analīze par jauniešu bezdarbu, ņemot vērā jau esošus informatīvos materiālus;
- pieredzes apmaiņas braucieni pa dažādām sabiedriskajām organizācijām, kas darbojas aktīvā jauniešu iesaistē ikdienas pilsoniskās sabiedrības procesos;
- apkopotās statistikas un citu datu analīze, secinājumu izstrāde;
- iegūto rezultātu prezentācijas un risinājumu izklāsts kopīgā konferencē;
- projekta rezultātu nodošana ES politikas veidotājiem (EK, Eiropas Parlaments utml.).

Ieteikumi projekta iesniegšanas fāzē

Projekta iesniegšana EACEA detalizētāk aprakstīta rokasgrāmatas sadaļā “Instrukcija projekta pieteikuma sagatavošanā un iesniegšanā (tehniskā puse)”, savukārt šeit vairāk uzmanības tiek pievērsts detaļām, ar kurām jāsaskaras sagatavojot projekta pieteikumu.

Ieteicams iepazīties ar pieteikšanās kārtību un iesniedzamajiem dokumentiem. Tā kā EP programmā pamatā ir jāparedz starptautiskie partneri, būtu jāapzina visu nepieciešamo informāciju, ko jāpagatavo pieteikumam no partneriem. Lai neatstātu projekta pieteikuma iesniegšanu uz pēdējo brīdi un palielinot risku nesaņemt visu nepieciešamo informāciju no partneriem, savlaicīgi komunicējiet ar tiem un pieprasiet trūkstošo.

Sastādiet laika grafiku, sākot ar informācijas vai instrukciju nodošanu partneriem, tad atbilžu saņemšanu un pieteikuma veidlapas ar nepieciešamo pielikumu aizpildīšanu. Vēlams noteikt projekta pieteikuma iesniegšanas termiņu vismaz 3 dienas pirms oficiālā iesniegšanas termiņa, tā kā pieredze rāda, ka tādējādi ir iespēja izvairīties no tehniskām problēmām pēdējās iesniegšanas minūtēs, kā arī, ja būs kādas nepilnības vai tehniskas kļūmes – būs pietiekoši laika, lai tās atrisinātu.

Tā kā projektu pieteikšana EP programmā notiek pēc vienotas sistēmas – elektroniski EK izstrādātās projektu pieteikumu platformas *Participant Portal* ietvaros, tad noskaidrojiet no partneriem, vai visu partneru organizācijas ir reģistrētas šajā portālā un attiecīgās sadaļas (piemēram EP programmā attiecināmas NVO būs tikai bezpeļņas organizācijas statusā esošas) ir korekti aizpildītas.

Iesniedzot korekti aizpildītu projekta pieteikumu – ieteikums saglabāt pieteikuma apstiprināto (ar piešķirto projekta identifikācijas numuru) formu, lai ir iespēja tam piekļūt jebkurā brīdī, ja EK vai EACEA būs nepieciešama kāda precizējoša informācija vai būs jāatsaucas uz Jūsu projektu vai jānosauc tā identifikācijas numurs.

Projekta iesniegšana nav laikietilpīgs process, bet tam jāpieiet ar tikpat lielu atbildības sajūtu un uzmanību, jo reiz iesniegts projekts vairs nav labojams līdz rezultātu paziņošanai. Tikai apstiprinātajiem projektiem būs iespēja veikt izmaiņas.

Tāpat ir būtiski saprast kādā valodā pildīt projekta pieteikumu, jo elektroniskās veidlapas pieejamas angļu, vācu un franču valodā, bet aizpildīt informāciju var jebkurā no oficiālajām ES valodām, to skaitā arī latviešu valodā. Te gan jāņem vērā fakts, ka latviski aizpildītās pieteikuma formas izvērtēs eksperti Briselē un attiecīgi šādi pieteikumi tiks tulkoti tulkošanas birojos, kas pakļauj riskam, ka, tulkojot projektu, kas nozīmīgs var arī pazust vai izmainīties.

Ja ir iespēja un kapacitāte, pieteikumu ieticams pildīt angļu, franču vai vācu valodā un iesniegt vismaz 2-3 dienas pirms noteiktā iesniegšanas termiņa beigām.

Ieteikumi projekta realizēšanas fāzē

Pēc tam, kad EACEA ir paziņojuši rezultātus un projekts ir apstiprināts, var sākt realizēt projekta pamata aktivitātes. Ar to ir domātas projekta pasākumu aktivitātes. Mēdz būt izņēmumi, piemēram, pirmsprojekta tikšanās pasākums starp projekta koordinatoriem no tajā iesaistītajiem partneriem. Tāpat var attiecināt izdevumus, kuri radušies pirms projekta oficiālo pasākumu norises. Visbiežāk tie ir izdevumi par starptautiskā transporta biļešu iegādi un naktsmītņu priekšapmaksas izdevumi.

Runājot par izdevumiem – ieteicams saglabāt visus iespējamus izdevumu apliecinājošos dokumentus, gan savus, gan partneru, gadījumā, ja būs nepieciešams pierādīt projekta izdevumu attiecināmību. EACEA pārsvarā rīko tā saucamās ieviešanas pārbaudes, kas izpaužas kā realizēto projektu organizāciju apciemojums un intervijas veida sarunas ar iespējamu projekta rezultātu prezentāciju. Finanšu dokumentāciju šādās ieviešanas pārbaudēs lielākoties neizskata. Tā kā EP programmas projekti pārsvarā ir pasākumu aktivitātes, kurās iesaistās cilvēki, būtu ieteicams saglabāt dalībnieku sarakstus, lai gan tas nav obligāts nosacījums, tomēr būs gana labs pierādījums kvantitatīvā kritērija sasniegšanā.

EK mēdz rīkot arī finanšu auditus EP programmā un citās EACEA administrētajās atbalsta programmās, bet šie auditi ir ļoti reti un projekti tiek izvēlēti pārsvarā nejauši, vai arī ja ir bijis īpašs gadījums un EACEA ir radušās aizdomas par projekta atbilstību un tā rezultātiem.

Kā jau iepriekšējās rokasgrāmatas sadaļās tika minēts – strādājiet ar partneriem, cenšaties tos iesaistīt maksimāli visos projekta pasākumos, sadaliet pienākumus un atbildības sfēras. Neaizmirstiet par atgriezenisko saiti – iesaistot projektā izvēlēto mērķauditoriju ir svarīgi panākt tā saucamo atdevi arī no tās, ne tikai sniedzot iespējas pilsoņiem, kas darbosies projektā, iegūt zināšanas vai aktīvi darboties dažādu aktivitāšu organizēšanā, bet arī sagaidīt ieguvumu no tiem. Te var labi noderēt dažādas aptaujas, viedokļu apmaiņas, pētījumi un cits sagatavotais materiāls, kas tapis uz projekta laikā ieviesto aktivitāšu bāzes.

Kā viens no projekta kvalitātes kritērijiem ir projekta informatīvo pasākumu plāns, informācijas izplatīšanas metodes un projekta redzamība. Ir jāņem vērā, ka laiks skrien vēja spārniem un kas likās aktuāls vakar, nav vairs aktuāls šodien un tas kas ir aktuāls šodien, visdrīzāk vairs nebūs tik efektīvs rīt. Ja agrāk par gandrīz vai modes lietu šāda veida starptautiskajos projektos bija projekta CD diska izstrāde ar iespēju to izdalīt plašākai publikai, tad tagad tā jau ir vēsture. To pašu varētu teikt arī par dažāda veida informatīvajiem izdales materiāliem: brošūrām, skrejlapām, bukletiem utml. Digitālā laikmeta attīstības straujajā ritmā esam kļuvuši par elektronisko saziņas līdzekļu aktīviem lietotājiem. Tagad gandrīz ikviens var visu nepieciešamo un sev interesējošo informāciju atrast savā viedtālrunī, tāpēc nepieciešams arī, domājot par informācijas izplatīšanas metodēm, izmantot šī brīža efektīvākos rīkus, proti, *Facebook* un citi sociālie tīkli, mājas lapas, mobilo tālrunu aplikācijas

un infografikas. Neaizmirstiet par logo un atsauču izmantošanu. Izmantojiet EACEA mājas lapas sadaļu “*Visual identity*”: https://eacea.ec.europa.eu/about-eacea/visual-identity_en

Realizējot projektu, jābūt gataviem uz dažādiem pavērsieniem. Piemēram, uz negaidītām izmaiņām vai šķēršļiem. Jau iepriekš tika pieminētas biežākās problēmas, kas var rasties šāda veida projektos. Tās bija izmaiņas projekta aktivitāšu ieviešanas grafikā vai partneru nepatstāvība, kas var radīt gan mazākus, gan lielākus riskus projekta veiksmīgai norisei. Tāpēc jābūt maksimāli elastīgiem, gataviem reaģēt un rīkoties jebkuros apstākļos. Ieteiktu, izstrādājot pasākuma plānu, paredzēt vēl pāris rezerves variantu, ko izmantot, ja, piemēram, rodas problēmas ar transportu vai naktsmītnēm. Tāpat ir būtiski ēdināšanas pakalpojumi. Izvērtējiet iespējamās ēdinātājus — vai tie spēs apmierināt Jūsu un partneru prasības, kā arī apjomus pie izteikti intensīva grafika. Tāpēc paturēt dažādus rezerves variantus vienmēr ir lietderīgi.

Protams, viena no nozīmīgākajām projekta sastāvdaļām ir saplānots un ierezervēts budžets. Riskēt ar to, ka noteiktajā laikā tiks saņemta nauda no citiem iespējamajiem finanšu avotiem projekta realizācijas gaitā nebūtu prātīgs darbs, tāpēc maksimāli jācenšas apzināt un padarīt pieejamu finansējumu visa projekta norisei, lai pēc projekta noslēguma saņemtā atlikusī EK līdzfinansējuma daļa ir bez galvassāpēm jāiztērē atlikušajiem maksājumiem vai pārskatījumiem, piemēram, partneriem vai pagaidu aizdevējiem. Tā saucamie pagaidu aizdevēji var būt (visbiežāk) pašvaldības, kuras garantē kādu daļu līdzfinansējuma šādam projektam, pārskaitot, piemēram, visu nepieciešamo summu sava līdzfinansējuma daļas segšanai, ar nosacījumu, ka pēc gala maksājuma saņemšanas Jūs pārskaitīsiet teiksim 25% no piešķirtajiem līdzekļiem uz pašvaldības kontu, no kura tika piešķirti līdzekļi projekta realizācijai.

Tāpat jāreķinās, ka projekta ieviešanas laikā EACEA ir tiesības pieprasīt no Jums jebkādu papildu informāciju, kas saistīta ar Jūsu vai partneru organizāciju un projektu, kas tiek realizēts. Tāpat jebkāda veida izmaiņas ieteicams nekavējoties saskaņot (informēt) EACEA, lai mazinātu risku, ka projektam tiek samazināts izmaksājamais finansējums vai tiek piemērotas citas sankcijas.

Esiet atvērti komunikācijai gan ar EP programmas administrējošo iestādi – EACEA, gan ar saviem partneriem, gan citiem tieši un netieši projektā iesaistītajiem dalībniekiem, organizācijām vai valsts institūcijām. Saskaņots un laikus paveikts darbs ir veiksmīga projekta realizācijas galvenais priekšnosacījums.

Tāpat kā projekta sagatavošanas un iesniegšanas fāzēs, lietderīgi būtu izstrādāt vizuālu laika grafiku ar visiem projektā veicamajiem pamata darbiem gan vadošajam, gan sadarbības partneriem, lai vieglāk būtu izsekot kurā projekta posmā šobrīd atrodaties, kas jau ir ticis izdarīts un kādi uzdevumi vēl ir jāpaveic.

Ieteikumi projekta atskaitīšanās fāzē

Lai iesniegtu atskaiti EP programmā, EACEA regulāri publicē visu nepieciešamo atskaites dokumentāciju savā mājaslapā. Atbilstoši katra gada uzsaukumam ir arī attiecīgā atskaitīšanās dokumentācija. Atskaitīšanās par EP programmas projektiem ir maksimāli vienkāršota. Tā neparedz detalizētas finanšu atskaites iesniegšanu, tāpat nav jāsniedz nekādi izdevumu apliecinājošie dokumenti un pielikumi ar fotogrāfijām vai citiem projekta norisi pierādāmiem materiāliem. Ņemot vērā šādas atvieglotas metodes pieeju, tomēr būtu jāņem vērā vairāki nosacījumi:

- atskaite jā sagatavo un jā iesniedz divu mēnešu laikā pēc pēdējās aktivitātes norises (tas attiecīgi paātrina atlikušā maksājuma saņemšanu);
- tā kā viens no kritērijiem, pēc kura tiek aprēķināts projektam piešķiramais un gala rezultātā arī izmaksājamais finansējums, ir tieši iesaistīto dalībnieku skaits projektā, tad ieteiktu jau iesniedzot pieteikumu – labāk norādīt paredzamo dalībnieku skaitu lielāku, ja skaits balansē starp vienu vai otru maksājumu. Tādēļ pie atskaitīšanās būs vieglāk rīkoties, ja pēdējā brīdī iztrūks nepieciešamā maksājuma saņemšanai paredzētais dalībnieku skaits. EACEA jau vairākus gadus nepieprasa dalībnieku sarakstus ar dalībnieku vārdiem, uzvārdiem un kontaktinformāciju, kas atkal krietni atvieglo projekta organizēšanu un atskaitīšanos. Bet tas gan nenozīmē, ka dalībnieku saraksti nav vajadzīgi vispār, tos iesakām saglabāt, ja EACEA izlemj ierasties uz ieviešanas pārbaudes vizīti vai arī audita gadījumā;
- atskaites formas ir pieejams angļu, franču un vācu valodā, bet tāpat kā ar pieteikumu sagatavošanu – tās aizpildīt var jebkurā no ES oficiālajām valodām, tai skaitā latviešu valodā. Ja ir iespēja, ieteicams atskaiti pildīt angļu, franču vai vācu valodā;
- sagatavojot pieteikumu, būtu vēlams to saskaņot ar projektā iesaistītajiem partneriem, jo tā kā kvalitatīvs projekts paredz aktīvu partneru iesaisti un atbildības sadali starp tiem, tad loģisks solis būtu sagaidīt atgriezenisko saiti par projekta ieviešanu arī no tiem un saņemto informāciju apkopot, lai to aprakstītu arī atskaitē EACEA;
- saglabājiet iesniegtās atskaites, tā kā tās var noderēt gan EACEA iespējamo vizīšu laikā, gan kā paraugs citām atskaitēm līdzīgos projektos.

Mēdz gadīties, ka pēc projektu atskaišu iesniegšanas kavējas izmaksājamais balansa maksājums. Īpaši tas bieži ir tiem projektiem, kuru realizācija beidzas samērā ātri un nevis tajā laika termiņā, kāds ir maksimāli noteikts. Nekautrējieties sazināties ar EACEA vai EP programmas informācijas punktu Latvijā lai noskaidrotu kavēšanās iemeslus.

Tāpat projektiem, kuri mēdz samērā ātri beigties, var gadīties, ka EACEA vēl nav paguvusi izstrādāt atskaites dokumentāciju un publicēt to savā mājaslapā. Šādā gadījumā noteikti vajag

sazināties ar EACEA un palūgt ieteikt iespējamus risinājumus. Biežāk EACEA iesaka izmantot iepriekšējā uzsaukuma dokumentāciju konkrētajā atbalsta darbībā vai apakšpasākumā, aizpildīt to un iesniegt.

Projekta atskaiti ieteicams pildīt tai pašai personai vai personu grupai, kas izstrādāja pieteikumu, jo tādējādi ir vieglāk atsaukties uz konkrētiem mērķiem un apakšmērķiem, kas bija norādīti projekta pieteikumā, tā kā šie cilvēki labāk pārzina projekta pieteikumu un tā saturu. Neieteiktu projekta pieteikuma sagatavošanā un atskaites dokumentāciju sagatavošanā izmantot konsultantus jeb projekta rakstītāju uzņēmumus, tā kā šis darbs ir pietiekami vienkāršs un neaizņem daudz laika un kapacitātes. Prātīgāk būtu piesaistīt brīvprātīgos vai cilvēkus, kuriem ir labas svešvalodu zināšanas un komunikāciju spējas.

Biežāk pieļautās kļūdas katrā no EP programmas projekta fāzēm

Sagatavojot un ieviešot šāda veida projektus, mēdz gadīties arī pieļaut virkni kļūdu, sākot no plānošanas darbiem, organizējot pasākumus, rēķinot budžetu un pabeidzot ar tādām vienkāršām lietām kā atgriezeniskās saites nodrošināšana. No vienas puses var šķist, ka atgriezeniskās saites nodrošināšana nebūt nav tas vienkāršākais uzdevums, jo jāprot mobilizēt projektā iesaistītie dalībnieki, jānodrošina projekta pēctecība un jāspēj apkopot iegūtos rezultātus, paralēli tam identificējot ieguvumus visām iesaistītajām pusēm. Tomēr jāsaprot, kā pasākumu projektos, kuri tomēr sastāda nomācoši lielāko daļu no EP programmas projektiem, nevar iztikt bez atgriezeniskās saites nodrošināšanas, turklāt to sasniegt nemaz nav sarežģīti. Pietiek ar to, ka definējat projekta mērķus, sagaidāmos rezultātīvos rādītājus un atliek vien izvēlēties piemērotāko metodi – kā sasniegt šos definētos rādītājus. Turpinājumā vēlētos pievērst uzmanību biežāk pieļautajām kļūdām katrā no iepriekšējās rokasgrāmatas sadaļās aprakstītajām projekta fāzēm.

Sagatavošanas/plānošanas fāze:

- projekta pieteicējs ieplāno liela apjoma projektu, mēģinot piesaistīt pēc iespējas vairāk partneru, vairāk aktivitāšu un pasākumu ar domu, sasniedzot šos kvantitatīvos rādītājus, padarīt projektu konkurētspējīgāku. Ja projektā būs redzams, ka pienākumu sadale šāda apjoma projektos nav proporcionāla, vērtēšanas komisija var apšaubīt projekta kvalitāti;
- ceļšanās maksimāli piesātināt darba programmu ar dažāda veida aktivitātēm, kas mēdz nesakrist ar plānoto projekta mērķi, turklāt pie intensīva projekta grafika var tikt nogurdināti tieši iesaistījamie projekta dalībnieki;
- trūkstošo partneru piesaiste projektam notiek pēdējā brīdī. Protams, gadīties var visādi, tomēr ieteiktu partnerus izvēlēties laicīgi, pārbaudīt to atbildību un vēlmi darboties projektā, nevis izmantot projektu kā biznesa platformu vai “tūrisma braucienu”;
- pašu finansējuma neieplānošana vai paļaušanās uz citiem finanšu instrumentiem. Tā kā EP programmas projektos labākajā gadījumā atbalstītais projekts projekta realizācijai saņem līdz 50% priekšfinansējuma, būtu svarīgi apzināt atlikušā līdzfinansējuma avotus, jo atlikušais atbalsta apjoms tiek pārskaitīts pēc projekta noslēguma un atskaites iesniegšanas;
- projekta ieviešanas laika vāja plānošana. Jāņem vērā, ka EP projekti tiek vērtēti vismaz 3 mēnešus, tad neieteiktu ieplānot projekta aktivitātes uzreiz sākot ar pirmo

attiecināmo datumu, tā kā var gadīties gan aizķeršanās vērtēšanā vai atbalsta lēmumu sagatavošanā un izsūtīšanā. Labs variants būtu ieplānot projekta aktivitātes vismaz mēnesi pēc noteiktā pieļaujamā pirmā datuma, kad var ieviest projektu, lai pietiek laika saziņai ar partneriem un citu formalitāšu nokārtošanai. Turklāt tādi izdevumi kā ceļa/transporta izdevumi jāveic jau priekšlaicīgi un tas palielina risku, ja nav vēl zināmi oficiālie rezultāti no EACEA par projekta atbalstīšanu.

Projekta iesniegšanas fāze:

- projekta partneriem, tāpat kā vadošajam partnerim ir nepieciešams reģistrēties noteiktos EK izveidotajos portālos, lai varētu būt pilntiesīgi projekta dalībnieki. Projekta organizācijas bieži par to atceras pēdējā brīdī, kad jāaizpilda forma, bet tā prasa partneru identifikācijas kodus, kuri tiek piešķirti, ja organizācija ir reģistrējusies noteiktajos EK izveidotajos portālos;
- lai gan pastāv iespēja projekta pieteikuma formu, kas ir pieejama angļu, franču un vācu valodās, aizpildīt arī latviešu vai kādā citā no ES oficiālajām valodām, tomēr šāda tipa projektiem pastāv paaugstināts risks, ka tos tulkojot izvērtēšanai var pazust kāda svarīga Jūsu projektā minētā detaļa, kas var būt būtisks pagrieziena punkts projekta kvalitātes vērtēšanas procesā;
- projekts tiek iesniegts pēdējā brīdī. Parasti EACEA nosaka projektu pieteicējiem termiņu, piemēram *1.marts līdz 12:00* pēc Briseles laika. Jāņem vērā, ka pēdējos gados izstrādātā pieteikšanās elektroniskā platforma paredz striktus ierobežojumus šajā sakarā. Tas nozīmē, ka konkrētajā datumā plkst. 12:01 pēc Briseles laika iesniegtais projekta pieteikums vairs netiks izskatīts. Rēķinieties, ka šis ir Eiropas mēroga konkurss un kā likums pēdējā dienā, pēdējā stundā sistēma visdrīzāk *uzkārsies*, tā kā pēdējā brīža iesniedzēji nav izteikti kāda reģiona stereotips, bet gan vispārpieņemts fakts. Ieteiktu sniegt pieteikumu jau vismaz divas dienas pirms noteiktā termiņa, lai būtu pietiekams laiks atrisināt ķibeles, ja tādas radīsies;
- iesniegtais projekts netiek saglabāts vai tiek saglabāts vienā datu nesējā. Projekta pieteicējam ir jābūt gatavam jebkurā brīdī ieskatīties EACEA iesniegtajā projekta pieteikumā (vēlams ne melnrakstā, bet iesniegtajā ar visu reģistrēto projekta iesniegšanas numuru). Tāpēc projekta iesnieguma saglabāšana ne tikai vairākos pārnēsājamajos datu nesējos, bet arī vairāku datoru cietajos diskos un tīmeklī nebūt nebūs par daudz, toties drošāk;
- vienreiz iesniegts projekts vairs nav labojams pirms tā izvērtēšanas, tāpēc vēlreiz un vēlreiz izejiet cauri projekta pieteikumam, lai būtu pārliecināti, ka gan personiskā,

gan organizācijas, gan partneru informācija ir korekta, tāpat projekta aprakstošās sadaļas saturs un pieprasītā finansējuma apjoms attiecīgi ir atbilstošs plānotajam;

- Iesniedzēji nereti apmaldas EACEA mājas lapā, meklējot iesniegšanas dokumentāciju. Projekta iesniegšanas dokumentācija ar instrukciju kā iesniegt pieteikumu tiek regulāri atjaunota katram uzsaukumam EACEA EP programmas sadaļas mājas lapas apakšsadaļā “Funding”, kur atjaunojot uzsaukuma datus var pārbaudīt kuri no atvērtajiem konkursiem šobrīd ir pieejami un tajos var iesniegt projekta pieteikumu https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens/funding_en

Realizācijas fāze:

- projekts tiek ieviests, nebrīdinot partnerus savlaicīgi. Tiešām diezgan bieži vadošais partneris pēc rezultātu saņemšanas no EACEA par projekta apstiprināšanu neinformē partnerus un atceras par to tikai tad, kad jau jābūt gatavoties pirmajam tikšanās pasākumam;
- lielākas galvassāpes mēdz radīt izdevumu administrēšana, īpaši ja vadošais partneris nav savlaicīgi vienojies ar partneriem par projekta izdevumu segšanu, kādos apjomos un cik lielā apmērā partneri iesaistās ar savu līdzfinansējumu;
- tāpat nav reta parādība, kad kāds no partneriem nevēlas piedalīties projektā, īpaši pēdējā brīdī šī informācija tiek paziņota, kad projekts jau ir apstiprināts un tūlīt jābūt projekta aktivitātēm. Šajā gadījumā nevajag sagaidīt projekta noslēgumu un nostādīt EACEA fakta priekšā par radušām nepilnībām, bet gan nekavējoties sazināties ar EACEA un saskaņot projekta izmaiņas. Prakse rāda, ka tiek piedāvāti dažādi alternatīvas varianti, sākot no piešķiramā finansējuma samazinājuma, līdz iespējai partnera, kas izstājās, vietā sameklēt citu sadarbības partneri un iesaistīt projektā, lai saglabātu piešķiramā finansējuma apjomu;
- projektam noslēdzoties, netiek veikta projekta novērtēšana. Lai gan tas nav obligāts solis, tomēr būtu ļoti svarīgi un noderīgi izvērtēt projekta ieviešanu un sasniegtos rezultātus, saglabāt kontaktus ar projekta organizācijām, lai būtu iespēja realizēt kopīgas iniciatīvas arī nākotnes projektos;
- netiek plaši izmantoti sabiedriskie mediji, sociālo tīklu informācijas platformas un citi informācijas izplatīšanas resursi, kā arī tiek grēkots ar projekta publicitātes nosacījumiem, ko lūdz ievērot EACEA. Ikviens projekta pasākums, būt jāatspoguļo plašākai auditorijai, neaizmirstot norādīt no kādiem finanšu līdzekļiem tiek realizētas aktivitātes, ievērojot vizuālās identitātes nosacījumus, ko paredz EACEA attiecībā uz EP programmas atbalstītajiem projektiem. Šāda sadaļa ir pieejama EACEA mājas

lapas sadaļā “Vizuālā identitāte” (*Visual identity*), kur katrai atbalsta programmai ir sava apakšsadaļa https://eacea.ec.europa.eu/about-eacea/visual-identity_en.

Atskaitīšanās fāze:

- ņemot vērā vienkāršoto (tāpat kā projektu pieteikumu iesniegšana) atskaitīšanās procedūru, tomēr projektu pieteicēji nereti grēko un iesniedz atskaites pēdējā brīdī vai pat nokavē atskaites iesniegšanu EACEA. Vadlīnijas paredz, ka atskaite jāiesniedz pēc projekta pēdējās aktivitātes norises beigām divu mēnešu laikā. Ņemiet vērā to, ka jo ātrāk Jūs iesniegsiet atskaiti jo lielāka iespējamība, ka attiecīgi ātrāk tiks ieskaitīts arī atlikušais piešķirtais finansējums;
- vadošie partneri nesaskaņo gala atskaites ar saviem partneriem. Tomēr tas būtu nepieciešams, lai sadarbības partneri var palīdzēt saturisko atskaiti padarīt saprotamāku, pamatojoties uz saviem ieguvumiem projekta laikā;
- ja projektā notiek izmaiņas – vadošais partneris neinformē EACEA, bet iesniedz atskaiti par faktiski notiekošo projektu ar izmaiņām. Ja izmaiņas ir būtiskas un tās var ietekmēt izmaksājamā finansējuma apjomu, tad šādā gadījumā EACEA spriedīs par izmaksājamā finansējuma samazināšanu. Tāpēc esiet gatavi nekavējoties saskaņot jebkādas būtiskas izmaiņas projekta ieviešanā ar EACEA;
- vēloties atskaitīties par projektu, vadošais partneris, kurš jau iepriekš ir saņēmis finansējumu EP programmā, aizpilda uz iepriekšējās bāzes jeb parauga esošu atskaites formu. Ņemiet vērā, ka EACEA katram uzsaukuma sagatavo tam specifiski nepieciešamo atskaites dokumentāciju un instrukciju kā būtu pareizi iesniegt atskaiti. EACEA mājas lapas sadaļā “Beneficiaries space” regulāri tiek publicēta attiecīgā dokumentācija https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens/beneficiaries-space_en. Gadījumā, ja projekts jau ir noslēdzies, bet attiecīgā dokumentācija vēl nav publicēta, sazinieties ar EACEA un izskaidrojiet savu situāciju, lai Jums tiktu piedāvāts atbilstošs risinājums.

Ieteikumi budžeta plānošanā, līdzfinansējuma piesaistē un projekta izdevumu organizēšanā

Mazbudžeta projektos finanšu plānošanu un organizēšanu var uzņemt projekta koordinators un nav obligāti jāpiesaista augsti kvalificēts grāmatvedis. Tomēr, ja ir iespēja, projekta finanšu lietu sakārtošanai ieteiktu nozīmēt konkrētu cilvēku – vislabāk ar vismaz pamata iemaņām grāmatvedībā. EP programmas projektos, kuros piešķirtais EK līdzfinansējums tiek aprēķināts pēc vienotās likmes aprēķina, ņemot vērā dažādus sagaidāmos rezultātīvos rādītājus (tieši iesaistīto dalībnieku skaits, valstu un pasākumu skaits projektā), jāveic pirmsprojekta izpēte. Izpētes ietvaros tiek apkopoti potenciāli izlietojamie līdzekļi – pilnīgi visi izdevumi no projekta sākuma līdz noslēgumam, iekļaujot gan pasākumu organizatoriskos izdevumus, gan topošos materiālus, dalībnieku ceļa, uzturēšanās izdevumus, atlīdzību utml. Ņemot vērā, ka EP programma neparedz striktu procentuālo atbalsta intensitāti starp EK piešķirumu un pašu līdzfinansējumu, tad būtu jāsaprot, cik lielu apjomu no kopējiem projekta izdevumiem Jūs varētu nodrošināt ar saviem, partneru vai citu iesaistīto personu līdzfinansējumu. Tad, atņemot šo kopējo summu no kopējā projekta, Jums būs vieglāk aprēķināt potenciāli nepieciešamo EK dotāciju. Tādējādi atbilstošajai EK atbalsta summai Jums būtu vēlams pakārtot indikatīvos rādītājus sagaidāmajā projektā, lai atbalsta gadījumā šo summu arī saņemtu.

Papildus jābrīdina, ka EP programmas projektos sākumā tiek ieskaitīts priekšfinansējums līdz 50% no kopējā piešķiruma un atlikušais piešķiramais finansējums tiks izmaksāts tikai pēc gala atskaites iesniegšanas. Līdz ar to pierēķiniet vēl savu līdzfinansējuma daļu klāt pie šiem projekta laikā trūkstošajiem līdzekļiem.

Piemēram projekta kopējie izdevumi ir 100 000 euro. Jūs identificējat to, ka savu, partneru un citu sponsoru līdzfinansējums sastāda 20 000 euro. Tātad papildu projektam no EK jāpiesaista vēl 80 000 euro. Bet jābrīdina, ka EK pirms projekta ieskaitīs 50% no piešķirtā finansējuma. Tas nozīmē, ka projekta sākumā būs pieejami aptuveni 40 000 euro (atkarīgs no vienotās likmes aprēķina) no EK un 20 000 euro pašu finansējums. $40\,000 + 20\,000 = 60\,000$ euro – šāda summa ir pieejama līdz projekta realizācijas noslēgumam. Kur lai rod trūkstošos 40 000 euro, lai pabeigtu projektu? Ir divi visizplatītākie varianti:

- *meklējiet aizdevējus, kas uz nosacījuma, ka pēc projekta gala maksājuma saņemšanas saņems Jūsu projektam aizdoto summu nosedz iztrūkumu (prakse rāda, ka šādus aizdevumus bieži sniedz pašvaldības);*
- *veiciet projekta pārrēķinu un projekta indikatīvo rādītāju palielināšanu pēc kuriem tiek aprēķināts finansējums vienotajā likmē, pieprasot krietni lielāku summu projektam. Šajā gadījumā projekta pieteicējam jācenšas ietaupīt projekta izdevumus un te EP programma piedāvā plašu izvēles iespēju, tā kā, piesakot projektu un atskaitoties par to, nav jāsniedz detalizēts finanšu pārskats un izdevumu apliecinātie dokumenti. Visizplatītākie izdevumu ietaupīšanas pasākumi notiek uz naktsmāju rēķina (piedāvājot lētākus variantus nekā plānots), uz telpu īri, aprīkojuma īri, transporta optimizāciju utml.*

Tāpat ir iespēja iegūt papildu līdzfinansējumu no valsts un citiem finansēšanas avotiem, kuri piešķir līdzfinansējumu EK un citu iniciatīvu atbalstītajiem projektiem. Piemēram, Kultūras ministrija regulāri organizē līdzfinansējuma piešķiršanu arī EP programmas atbalstītajiem projektiem. Šis līdzfinansējuma apjoms gan nav liels un lielos projektos ar lielāku līdzfinansējuma apjomu nebūs ievērojami jūtams, toties mazākos projektos var gadīties, ka tas pat 100% segs finansējuma saņēmēja līdzfinansējuma apjomu.

Plānojot projekta budžetu, nepieciešams obligāti jau pirms projekta iesniegšanas vienoties (vēlams rakstveida formā) ar partneriem par piešķirtā EK finansējuma sadali un iespējamo līdzfinansējuma garantēšanu no katras iesaistītās puses. Tas pasargātu projekta realizāciju no būtiskām izmaiņām, padarītu to drošāku un prognozējamāku. Šī iepriekšminētā rakstveida formas vienošanās starp partneriem neparedz konkrēta standarta formu, bet ieteiktu tajā noteikti atrunāt svarīgākās projekta daļas: katras iesaistītās puses pienākumus, sava līdzfinansējuma nodrošināšanu un pieprasīto finansējumu no EK.

Vadošais partneris ar sadarbības partneriem var vienoties, kādā veidā vadošais partneris sedz pārējo organizāciju radušos projekta izdevumus. Te arī ir vairākas iespējas, no kurām visizplatītākās ir sekojošas:

- vadošais partneris atrunā ar partneri par konkrēta finansējuma apjoma pārskaitīšanu tā kontā pēc priekšfinansējuma un/vai gala maksājuma saņemšana no EK, lai segtu kādu daļu no partnera izdevumiem;
- vadošais partneris apmaksā kādus noteiktus izdevumus, kurus radījis partneris, lai piedalītos projektā.

Var piemērot abus izplatītākos variantus arī reizē, jo, jāizskata izdevīgākie varianti. Piemēram, publikāciju, brošūru un citu drukāto uzskates materiālu druka Somijā būs krietni dārgāka par šādu materiālu druku Latvijā. Savukārt iespējams kādai no organizācijām ir pieejamas telpas, kurās var nodrošināt projekta norisi, vai arī organizācijai ir atlaides, piemēram, uz transporta izdevumiem vai ēdināšanas pakalpojumiem.

EP programmas projektos nav noteikts ierobežojums uz kādiem konkrētiem izdevumiem, piemēram, administratīvajiem, komunālajiem utml. Tas atvieglo budžeta plānošanu un padara EP programmu par draudzīgu birokrātisko šķēršļu pārvarēšanai. Protams, ir jāērēķinās, ka nevarat pēkšņi ierēķināt astronomiskas summas atlīdzībās vai citos pakalpojumos. Izdevumiem jābūt veiktiem atbilstoši tirgus cenām, samērīgiem, jo pastāv iespēja, ka projektu dokumentāciju EK tomēr vēlēsies pārbaudīt (tas gan notiek ļoti reti un ar lieliem izņēmumiem). Projekta dokumentācija, tai skaitā izdevumu apliecināšie dokumenti un citi finanšu transakciju apliecinājumi jāglabā vismaz 5 gadus pēc projekta noslēguma. Šie paši noteikumi attiecas arī uz partneru organizācijām.

Vēl jāņem vērā arī vadošā partnera finanšu kapacitāte. EP programmas nosacījumi paredz, ka projektiem, kuri pieprasīs no EK finansējumu virs 60 000 *euro*, var lūgt iesniegt finanšu

kapacitātes apliecinājošu veidlapu, kurai klāt jāpievieno organizācijas pēdējā gada apgrozījums vai bankas garantija, kas apliecina organizācijas finansiālo stabilitāti un spēju realizēt lielāka finanšu apjoma projektus. Lai izvairītos no šādu dokumentu sniegšanas, risinājums ir vienkāršs – pieprasiet finansējumu (aprēķinot to pēc vienotās likmes formulas, kas pieejama gan pieteikuma formā, gan EP programmas vadlīnijās), kas nav lielāks par 60 000 *euro*.

Aprēķinot Jūsu projektam finansējumu pēc vienotās likmes, pieteikuma forma automātiski ģenerēs piešķiramo finansējumu atkarībā no norādītajiem sasniedzamajiem rezultātīvajiem rādītājiem (projektā tieši iesaistīto dalībnieku skaits, projektā paredzēto pasākumu skaits, projektā pārstāvēto valstu skaits).

Atsaucoties uz iepriekšējā teikumā minēto, būtu jāņem vērā sekojoši nosacījumi:

- projektā tieši iesaistītie dalībnieki – dalībnieki, kuri maksimāli iesaistīsies vairākos projekta pasākumos, aktivitātēs un ģenerēs izdevumus (ceļa izdevumi, naktsmītnes, ēdināšana, biļetes u.c.);
- projektā paredzēto pasākumu skaits – nejauciet pasākumus ar aktivitātēm, jo pasākums šīs programmas skatījumā ir aktivitāšu kopums, kas norit vienu vai vairākas dienas bez pārtraukuma. Pēc pārtraukuma organizētās projekta aktivitātes jau tiek uzskatītas par nākamo pasākumu;
- projektā pārstāvēto valstu skaits – te ir svarīgi saprast, ka "valstis" šeit tiek definētas tikai kā EP programmas noteiktās attiecināmās valstis (šobrīd visas ES valstis, Lielbritānija, Albānija, Maķedonija, Melnkalne, Serbija, Kosova, Bosnija un Hercegovina). Un pārstāvētās, tas nozīmē, nevis organizācijas, kuras pārstāv konkrētu valsti projektā kā partneris, bet gan paši dalībnieki. Piemēram Francijas pilsonis, kurš dzīvo vai strādā Latvijā iesaistās kā tiešais dalībnieks projektā, tajā papildu iesaista vēl savu valsti, kuras pilsonis tas ir – Franciju, lai gan pats ir Latvijas vadoša partnera organizācijas pārstāvis projektā.

Ja projektā paredzēts iesaistīt arī valstis, kuras nav noteiktas kā oficiālās EP programmas dalībvalstis (minētas pēdējā apakšpunktā augstāk), piemēram, Krievija, Norvēģija, Šveice, ASV utt., jāaprēķinās, ka dalībnieki un organizācijas, kas iesaistās projektā no neattiecināmajām valstīm – finansējuma aprēķinā jeb projekta pieteikumā neparādīsies, bet, tas gan neliedz gan organizācijām, gan dalībniekiem no šīm neattiecināmajām valstīm projektā piedalīties.

Komunikācija ar EACEA un koordinējošo iestādi Latvijā

EP programma ir centralizēti administrēts ES atbalsta instruments. Programmas administratīvā iestāde – EACEA fiziski atrodas Briselē un ir atbildīga par projektu pieteikumu izsludināšanu, projektu izvērtēšanu un finansējuma piešķirumu. Pie projektu pieteikumu apjomiem EACEA nespēj nodrošināt pietiekamu kapacitāti, lai nodrošinātu operatīvu komunikāciju ar potenciālajiem projektu pieteicējiem. Šī iemesla dēļ EACEA jau kopš programmas pirmsākumiem 2007.gadā ir deleģējusi katrai no EP programmas dalībvalstīm nodrošināt informatīva rakstura funkcijas, kas ietver sevī gan komunikāciju ar potenciālajiem projektu pieteicējiem, konsultāciju sniegšanu, informatīvu pasākumu rīkošanu un citu EP programmas atpazīstamības veicināšanas pasākumu rīkošanu. Latvijā šo funkciju līdz šim brīdim sniedz EP programmas informācijas punkts, kas izveidots Kultūras ministrijas paspārnē. Informācijas punkta pārstāvji ir kompetenti EP programmas pārzinātāji, tāpēc nepieciešamības gadījumā ieteikums sazināties ar informācijas punktu, kuri sniegs atbildes un padomus, sākot ar projekta idejas ievirzīšanu atbilstošajā EP programmas atbalsta darbībā vai apakšpasākumā un beidzot ar gala atskaites iesniegšanu EACEA. Informācijas punkta pārstāvji tāpat sniegs ieteikumus pieteikuma aizpildīšanas un iesniegšanas jautājumos. Sarežģītāku jautājumu noskaidrošanā nacionālais informācijas punkts noskaidros atbildi pa tiešo no EACEA, kas noteikti būs ātrāk, nekā, ja EACEA rakstīs pats projekta pieteicējs. Vēl ļoti efektīvs ir informācijas punkta piedāvājums starptautisko sadarbības partneru meklēšanā. Sakarā ar to, ka šādi informatīvie punkti ir izveidoti lielākoties visās EP programmas dalībvalstīs – projektu pieteicēju sagatavotie sadarbības piedāvājumi (aizpildot jau izstrādātu pieteikuma formu, kura ir pieejama ikvienā programmas informācijas punktā) tiek izsūtīti visiem informācijas punktiem, kuri savukārt to izplata ar saviem informācijas izplatīšanas rīkiem.

Efektīvākais saziņas līdzeklis ar informācijas punktu Latvijā šobrīd ir telefona zvans vai elektroniskā pasta vēstule. Tāpat tiek piedāvātas konsultācijas klātienē – iepriekš sazinoties un rezervējot laiku. Šo piedāvājumu bieži izmanto tie, kuru projektu idejas jau ir zināmas, bet nav īsti skaidrs, kurā atbalsta darbībā vai apakšpasākumā to īsti realizēt. Tāpat konsultācijas klātienē lieti noder tad, kad projekta pieteikums jau ir melnrakstā aizpildīts un var atnākt to pieslīpēt pie informācijas punkta pārstāvjiem, kuri ieteikumu formā norādīs uz vietām projekta pieteikumā, kurās viņuprāt būtu vērts veikt precizējumus vai papildinājumus.

Kā jau iepriekš tika minēts – saziņai pa tiešo ar EACEA būs lielāks risks nesaņemt atbildi laicīgi, tāpēc izmantojiet iespēju sazināties ar nacionālo informācijas punktu Latvijā, kuru šī brīža mājas lapa ir: www.km.gov.lv/eiropapilsoniem un ir sava *Facebook* lapa.

EACEA nodrošina arī tehnisko atbalstu, ja rodas problēmas, piemēram, iesniegt projekta pieteikumu tiešsaistes režīmā vai saistībā ar reģistrēšanos nepieciešamajos portālos.

Instrukcija projekta pieteikuma sagatavošanā un iesniegšanā (tehniskā puse)

Kopš 2014.gada EP programmas projektus vienoti iesniedz, aizpildot elektronisko pieteikuma formu un pirms tam gan reģistrējoties EK izstrādātajos autentificēšanās portālos, tādējādi samazinot iespēju iesniegt viltus vai nenopietnus projektus. Tāpat šī sistēma krietni vienkāršo pieteikšanās kārtību, samazina drukāto papīru apjomus un ļauj EACEA vienoti izvērtēt projektu pieteikumus.

Pozitīvi ir tas, ka, izveidojot savu profilu, organizācijai uz katru uzsaukumu nav jāveido jauns konts, bet var izmantot esošo, gan uz EP programmu, gan uz daudzām citām EK administrētajām atbalsta programmām.

Rokasgrāmatas noslēguma sadaļā ir publicēta instrukcija sākot ar reģistrēšanos nepieciešamajās vietnēs un beidzot ar projekta atskaites iesniegšanu.

Lai aizpildītu pieteikuma veidlapu, visām projektā iesaistītajām organizācijām (arī partneriem) nepieciešams reģistrēties Eiropas Komisijas autentificēšanas portālā (ECAS) un ir jāsaņem PIC kods (dalības identifikācijas kods) reģistrējoties Participant Portal.

1.solis Iepazīties ar vadlīnijām

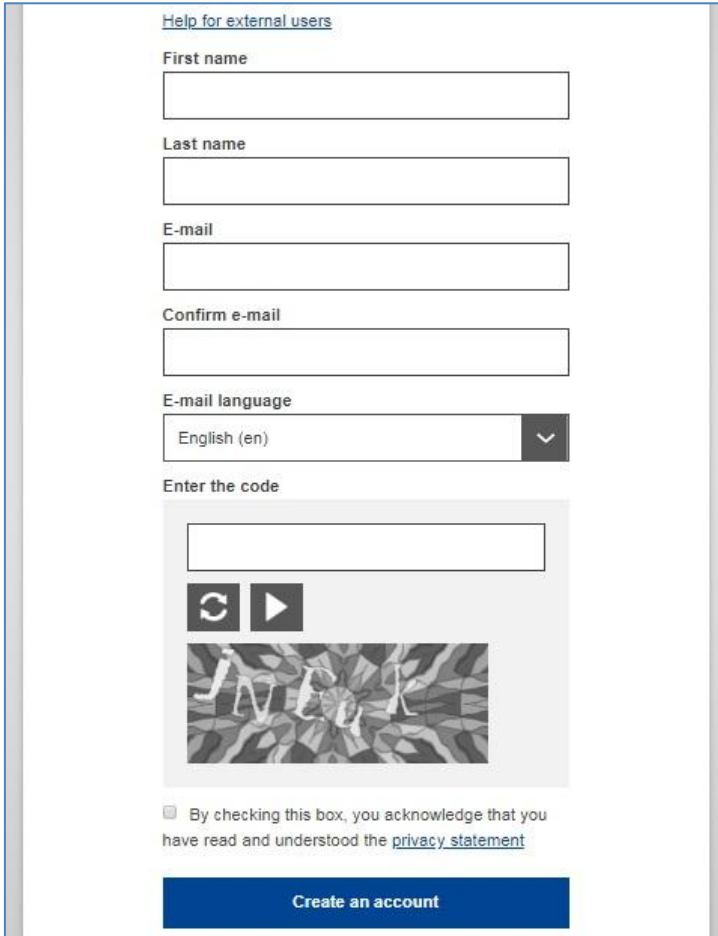
EP programmai ir izstrādātas vadlīnijas. Tās ik pa laikam tiek aktualizētas, tāpēc jāseko līdzi informācijai EACEA mājas lapā vai sazinoties ar informācijas punktu Latvijā. Vadlīnijas ir pieejamas arī latviešu valodā un ir viegli lasāmas. Tāpēc pirms projekta pieteikuma sagatavošanas, ieteikums būtu ar tām iepazīties, lai saprastu, kuru atbalsta darbību vai apakšpasākumu izvēlēties. Meklējiet EACEA mājas lapā Vadlīnijas – “*Programme guide*”.

EACEA mājas lapa: https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en

2.solis Reģistrēšanās ECAS portālā

ECAS (*European Commission Authentication Service*) portālā reģistrējas konkrēta persona, kurai būs tiesības izveidot organizācijas profilu Participant Portal un veikt pārējās administratīvās darbības.

ECAS sistēma: <https://webgate.ec.europa.eu/cas/eim/external/register.cgi> Nepieciešamā norādāmā informācija, lai reģistrētos: Vārds, uzvārds, e-pasts. (1.attēls)

Help for external users

First name

Last name

E-mail

Confirm e-mail

E-mail language

English (en) ▼

Enter the code

↻ ▶

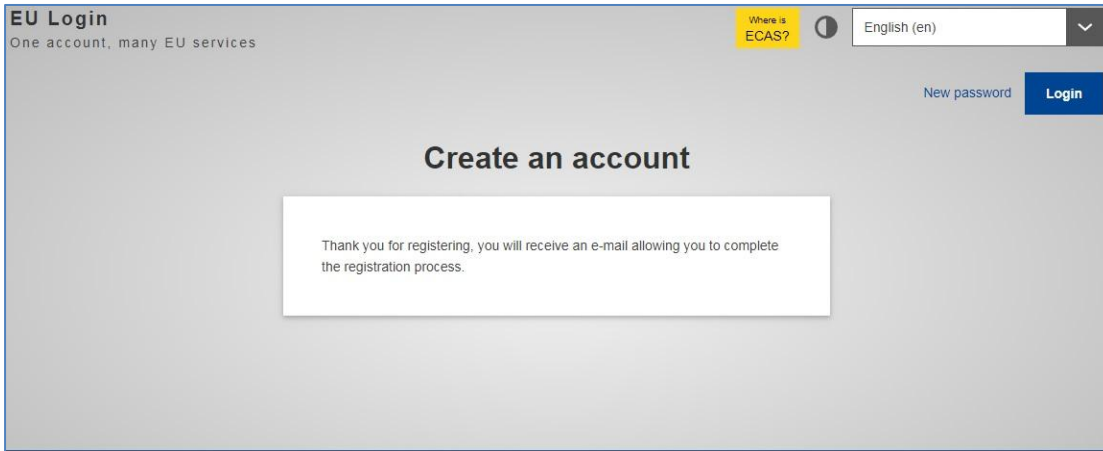

By checking this box, you acknowledge that you have read and understood the [privacy statement](#)

Create an account

1.attēls

Pēc pieprasīto datu ievadīšanas tiks informēts, ka uz norādīto e-pastu tiks nosūtīta informācija, lai pabeigtu izveidot ECAS kontu (2.attēls).

EU Login
One account, many EU services

Where is ECAS? ⓘ English (en) ▼

New password Login

Create an account

Thank you for registering, you will receive an e-mail allowing you to complete the registration process.

2.attēls

Ņemiet vērā, ka, lai turpinātu veidot ECAS kontu, tas būs jāizdara tuvāko 24 stundu laikā kopš informatīvā e-pasta saņemšanas (3.attēls).

Dear Janis Berzins,
You have been registered in EU Login.
Your email address is janis.berzins@1234567qwerty.com
To create your password, follow the link below:
[this link](#)
You have a maximum of 24 hr, starting from the time that this message was sent, to create your password, but you are encouraged to do so immediately if possible. After this time, you can make another request by following the same link: you will then need to re-enter your username and confirm your request.
If the above link does not work, you can copy the following address (make sure the complete address is copied!) and paste it into your browser's address bar:
<https://webgate.ec.europa.eu/cas/init/initialisePasswordLogin.cgi?wayf.domain=external&wayf.remember=checked&wayf.submit=Select&uid=n002f6v&resetCode=gSfa0t72Tr7Bxqes6XzGODnzUmdCZUXRJahsS88Evzty>
Instead of replying to this message, if you have a problem, please follow the help or contact information on the site where you were trying to register.
Note that it may take up to 5 minutes after reception of this mail before the above-mentioned site will recognize your registration.
Sent to you by EU Login

3.attēls

Tajā tiks lūgts ievadīt jauno paroli ar instrukciju tās izveidei (4.attēls).

New password

Please choose your new password.

n002f6v
(External)

New password

Confirm new password

Submit

Passwords cannot include your username and must contain at least 10 characters chosen from at least three of the following four character groups (white space permitted):

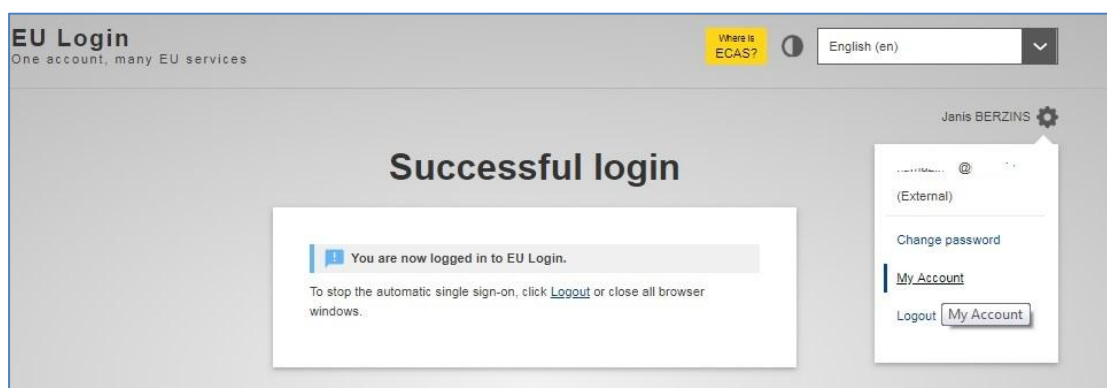
- Upper Case: A to Z
- Lower Case: a to z
- Numeric: 0 to 9
- Special Characters: !\"#\$%&'()*+,-./:;<=>?@[\\]^_`{|}~

Examples: yrXKp8dGhw axmbX8IXFt QFZVbZQNL6

[\[Generate other sample passwords\]](#)

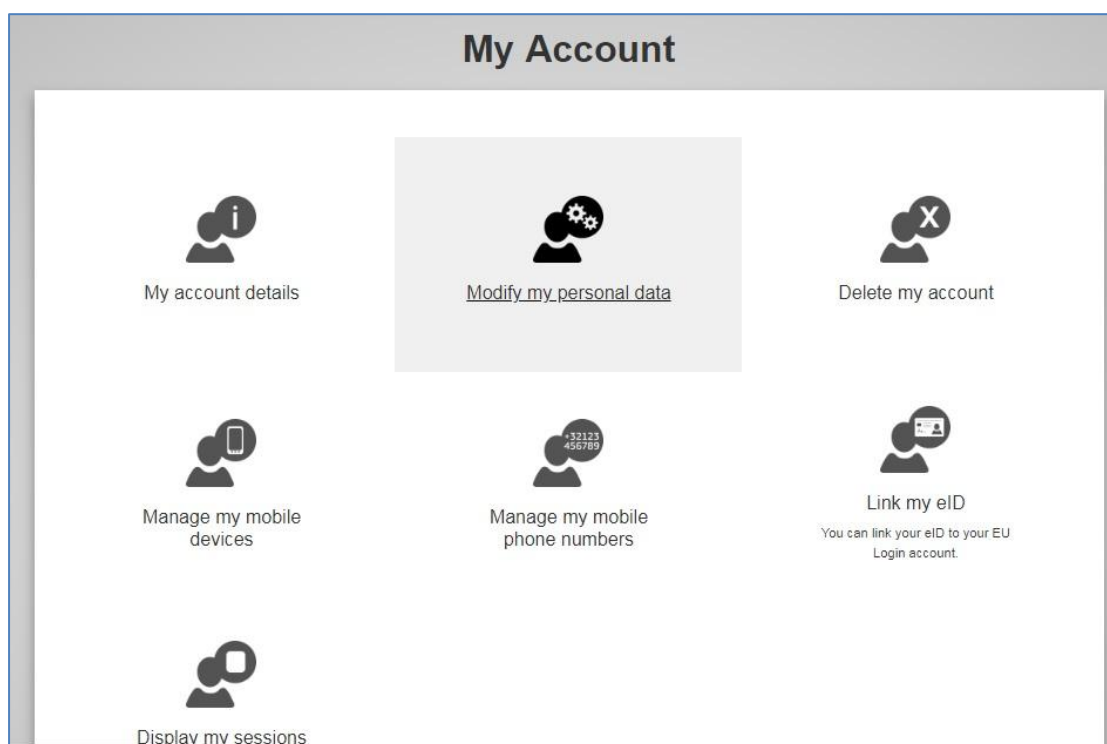
4.attēls

Tiklīdz ir izvēlēta parole, ECAS profils ir izveidots (5.attēls).

5.attēls

Varat izmantot funkciju un apskatīt piemēram, kas Jūsu profilā (*My Account*) ir aktuāls un, vai nepieciešamas kādas izmaiņas (6.attēls).

6.attēls

Ļoti būtiski ir atcerēties Jums piešķirto *Username*, bet var gadīties, ka pietiks arī ar norādīto e-pastu un paroli, lai ieiētu ECAS sistēmā. Turpmāk šī parole Jums derēs arī darbojoties Participant Portal, kurā notiks arī Jūsu projektu administrēšana.

3.solis Reģistrēt organizāciju Participant Portal

Participant Portal ir portāls, kurā Jūsu reģistrētā organizācija saglabā datus, un tai ir iespēja iesaistīties dažādos EK atbalsta instrumentu projektos, to skaitā arī EP programmā.

Reģistrēt organizāciju Participant Portal (7.attēls):

<http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/organisations/register.html>

European Commission
Participant Portal

European Commission > Education & Training > Participant Portal > Register An Organisation

HOME ORGANISATIONS EXPERTS SUPPORT LOGIN REGISTER

Register an Organisation

To participate in proposals and projects, you must register your organisation first.

After registration, a unique identifier is assigned to your organisation

This is the 9-digit **PIC (Participant Identification Code) number** that will be used as a reference by the Commission in any future interactions. A **single registration** is required for each organisation in the system.

Please keep the legal data of the organisation and programme related information at hand. You can check the information you will need for the registration in the documentation of the call for proposals. Please note that you have to register your organisation before submitting a project application.

You can pause the registration process at any time and continue it later. The system automatically saves your draft registration and will keep it until you complete it or for up to one year after its last edit.

REGISTER ORGANISATION **RESUME REGISTRATION**

How to update your organisation data?

Modify registered data Upload supporting documents Modify validated data

7.attēls

Pēc pogas “Register organisation” nospiešanas Jums lūgs ievadīt savus ECAS datus (e-pastu vai Username) un paroli. Kad tas tiks izdarīts, sistēma automātiski Jūs aizvirzīs pie Participant Portal obligāto noteikumu (*Participant Portal Terms and Conditions*) iepazīstināšanas, kuru noslēgumā ir jāapstiprina to pieņemšana (8.attēls).

3.0	21.04.2016	<ul style="list-style-type: none"> Simpler language (regrouping of different user types (individual, beneficiary, applicant, expert etc.) under common label “users”) Addition of PCoCo role.
4.0	17.01.2018	<ul style="list-style-type: none"> General revision to improve readability (regrouping the Commission and other EU services using the EES under common label “EU”). Changes to include procurement.

I, Janis Berzins agree with the Terms and Conditions of use.

I AGREE **I REFUSE**

8.attēls

Tālāk seko darbību secība, ko jāveic, lai reģistrētu organizāciju. Pēc katras sadaļas aizpildīšanas jānospiež taustiņš “Next”, lai nokļūtu uz nākamo sadaļu (9.attēls).

European Commission
Participant portal - Participant registration

European Commission > Education And Training > Participant Portal > Participant Register

Welcome Identification Organisation Contact Summary Success

Welcome to the Participant's Register

The Registration Wizard will guide you through the process of registration.

- ✓ Please keep the basic legal information (Registration extract, VAT data) of the organisation at hand so you can fill in the forms quickly and correctly.
- ✓ The registration process normally takes about 5-10 minutes to complete. The system will automatically save the information provided during registration in case you want to exit the wizard. Your data will be restored the next time you will access the Participant's Register.
- ✓ At the end, it will assign and display the PIC (Participant Identification Code) of your organisation.

Next >

© European Commission

9.attēls

Sadaļā “Identification” (10.attēls) aizpildiet ar zvaigznīti atzīmētos laukus. “VAT number”, ja uz Jūsu organizāciju neattiecas, var atņēkst “VAT not applicable”.

European Commission > Education And Training > Participant Portal > Participant Register

Welcome Identification Organisation Contact Summary Success

Identification

Please fill in some preliminary information about your organisation required to check if this organisation has already been registered, as well as to identify any existing PIC numbers of similar organisations that could potentially match your request.

Legal name *

Establishment/Registration country *

Registration number

VAT number * VAT number not applicable

Website

Save

10.attēls

Nākamajā sadaļā “*Organisation*” (11.attēls) ir ļoti būtiski, lai atzīmēts tiktu “*non-profit*” pie Legal status, jo EP programmā attiecina tikai bezpeļņas organizācijas.

Welcome Identification **Organisation** Contact Summary Success

Organisation

Fill in the information related to the organisation you want to register, as stated in your official documents (registration act/statute, VAT extract, etc)

Legal name and status

Legal name *

Describe the legal status of your organisation by selecting the appropriate options

Legal status

a natural person a legal person

private entity public body

non-profit for profit

NGO

Registration data

Establishment/Registration country *

Registration number

11.attēls

Tāpat izvēlaties piemērotāko organizācijas *Legal form* (12.attēls), piemēram “Biedrība”, kā parādīts attēlā.

Registration data

Establishment/Registration country *

Registration number

Registration date

Registration authority

Legal form *

VAT number *

Business name

Official language *

Legal Address

Enter the official registered address of the participant

Region/country

Street name and number *

P.O. Box

- Select one--
- AKCIJU SABIEDRIBA
- ARODBIEDRIBA
- ATKLATAIS SABIEDRISKAIS FONDS
- BIEDRIBA**
- EIROPAS UZNEMESABIEDRIBAS
- INDIVIDUALAIS KOMERSANTS
- NODIBINAJUMS
- RELIGISKA ORGANIZACIJA
- SABIEDRIBA AR IEROBEZOTU ATBILDIBU
- SABIEDRISKA ORGANIZACIJA
- UNKNOWN
- ZEMNIEKU SAIMNIECIBA
- ZVERINATU ADVOKATU BIROJA

12.attēls

Svarīgi atcerēties, ka visa Participant Portal ievadītā informācija var tikt automātiski uzģenerēta uz Jūsu potenciālās projekta veidlapas – laukos, kas būs automātiski aizpildījušies. Neaizmirstiet par obligāti aizpildāmajiem lauciņiem, kuri atzīmēti ar sarkanu zvaigznīti (13.attēls). Tas attiecas gan uz vadošajiem, gan uz sadarbības partneriem.

The screenshot shows a form with the following fields and values:

- Legal form ***: BIEDRIBA
- VAT number ***: (empty)
- Business name**: (empty)
- Official language ***: Latvian (lv)
- Legal Address**: Enter the official registered address of the participant
- Region/county**: Extra-Regio NUTS 3
- Street name and number ***: Brāļu Lauvassirds gatve 7
- P.O. Box**: (empty)
- Postal code ***: LV-1234
- City ***: Nangjajala
- Main phone ***: +371 21234567
- Fax**: (empty, expected format: +CCCNXXXXXXXXXXXXxBBBBB)
- Secondary phone**: (empty, expected format: +CCCNXXXXXXXXXXXXxBBBBB)
- Website**: (empty, format: www.homepage.domain - for example, www.mycompany.com.)

At the bottom, there is a 'Save' button, a timestamp 'Saved at: 20:40:37 26/11/2018', and navigation buttons 'Prev' and 'Next'.

13.attēls

Sadaļa “Contact” arī daļēji ģenerēsies uz pieteikuma veidlapu, tāpēc būtiski norādīt pareizo kontaktinformāciju gan projekta koordinātoram, gan organizācijai (14.attēls).

The screenshot shows a form with the following fields and values:

- Contact person**: Is Janis Berzins the contact person? Yes No
- Title**: Mr
- Position in the organisation**: project coordinator
- Department**: (empty)
- Professional e-mail ***: (empty)
- Gender**: Male
- Last name ***: Berzins
- First name ***: Janis
- Address**: Use the existing organisation's address? Yes No
- Country ***: Latvia (LV)
- Region/county**: Extra-Regio NUTS 3
- Street name and number ***: Brāļu Lauvassirds gatve 7
- P.O. box**: (empty)

At the bottom, there is a 'Save' button, a timestamp 'Saved at: 20:47:54 26/11/2018', and navigation buttons 'Prev' and 'Next'.

14.attēls

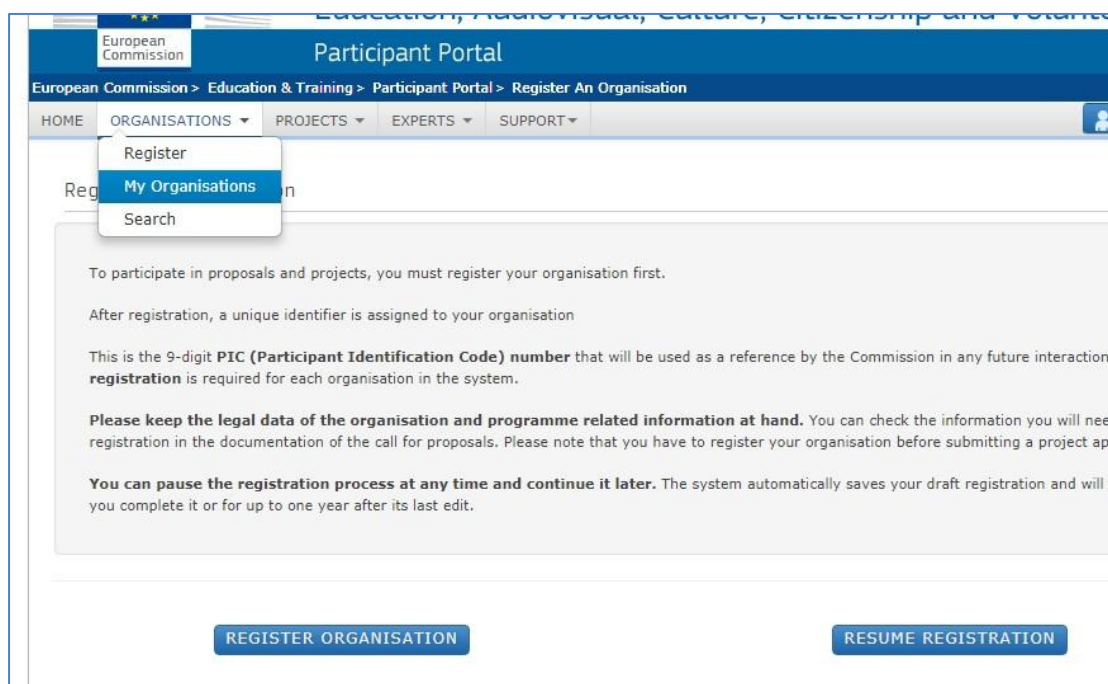
Visbeidzot, lai veiksmīgi noslēgtu organizācijas reģistrāciju apskatiet, sadaļu “Summary”, un šajā brīdī vēl ir iespēja ko labot vai papildināt, jo pēc zaļās pogas “Submit” (15.attēls) nospiešanas organizācija tiks reģistrēta un tai tiks piešķirts unikālais PIC numurs (*Participant Identification Code*). Šo kodu nedrīkst pazaudēt, jo tas būs Jūsu pieejas kods projektu pieteikumu iesniegšanai kā vadošajam partnerim, vai kā sadarbības partnerim.

15.attēls

Ieteikums – drošības nolūkos vienmēr beidzot darbu Participant Portal, izejiet laukā no tā izslēdzot autorizāciju, izmantojot *Logout* funkciju (16.attēls).

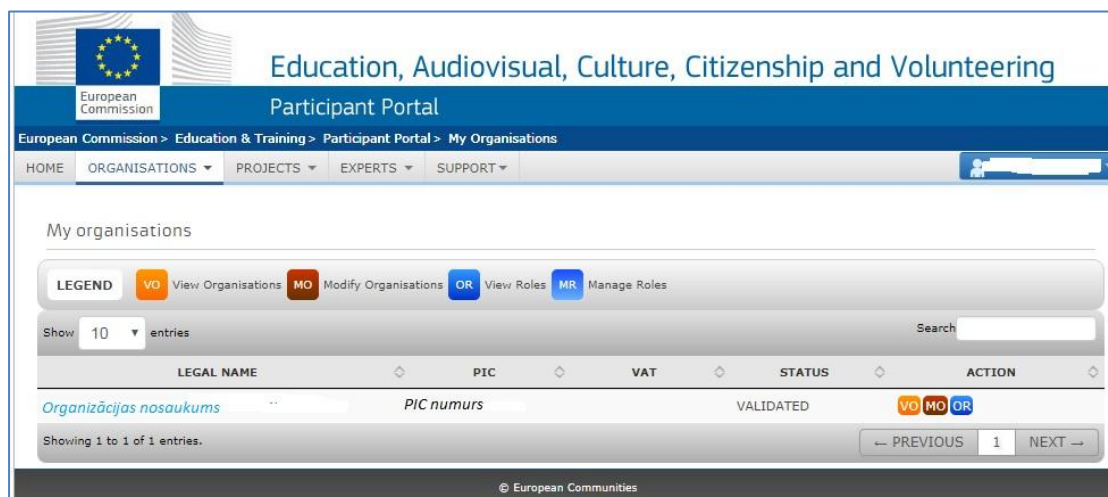
16.attēls

Tagad pēc reģistrēšanās ir iespēja pārbaudīt savas organizācijas datubāzi Participant Portal: <http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/home.html>, ielogojoties un atverot sadaļu “My Organisations” (17.attēls).

17.attēls

Sadaļā “My Organisations” var apskatīt Jūsu organizācijas profilu, veikt labojumus, mainīt atbildīgās personas utml. (18.attēls).

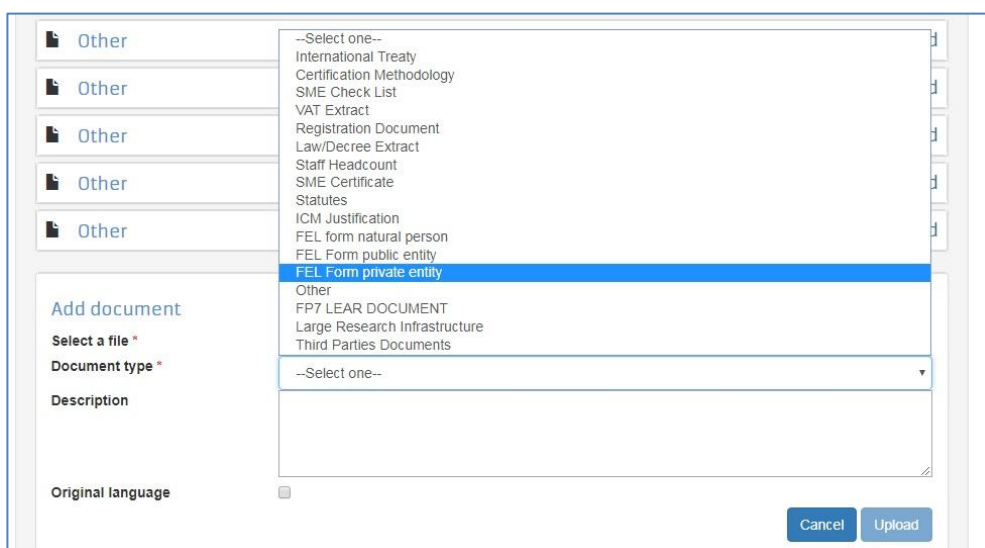
18.attēls

Ļoti svarīgi, ja plānojat iesniegt projekta pieteikumu, jau priekšlaicīgi augšupielādēt Participant Portal divus svarīgus dokumentus:

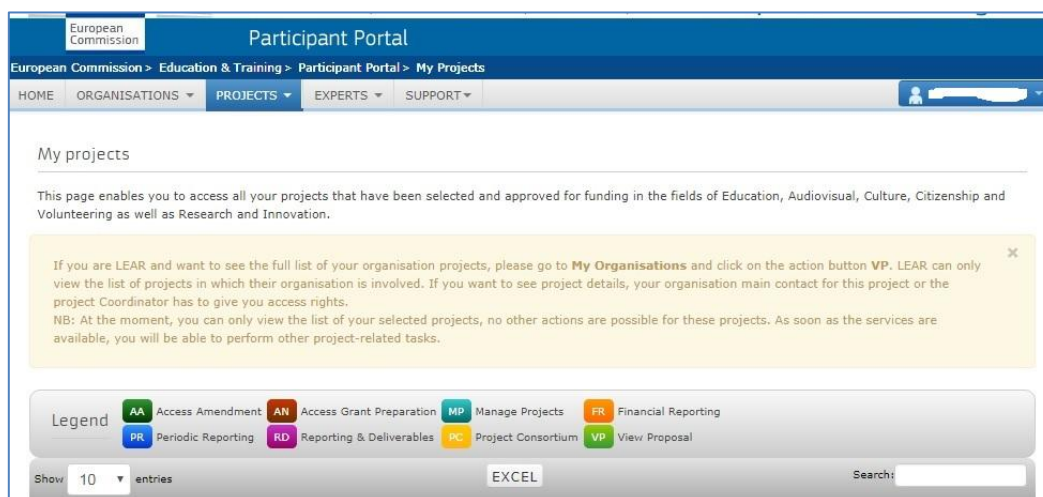
- Legal Entity Form, kas ir pieejama arī latviešu valodā šeit: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/legal_entities/legal-entities_en.cfm
- Financial Identification form, kas ir pieejama arī latviešu valodā šeit: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/financial_id/financial-id_en.cfm

Abi dokumenti ir jāaizpilda, jāparaksta un skenētās versijas nepieciešams augšupielādēt Participant Portal, izmantojot “My Organisations” pogu “MO” (*Modify Organisations*) un pievienojot dokumentus (19.attēls).

19.attēls

Atskaitoties par projektu, ieteikums izmantot EACEA mājas lapas sadaļu “Beneficiaries space” https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens/beneficiaries-space_en, kurā attiecīgā gada uzsaukumam ir publicēta atskaites dokumentācija, ko iesniegt, izmantojot Participant Portal sadaļu “Projects” – “My Projects” (20.attēls).

20.attēls

4.solis Izveidot projekta pieteikuma formu, aizpildīt un iesniegt to

Lai iesniegtu projekta pieteikumu EP programmā, nepieciešams iesniegt elektronisko pieteikuma formu, kurai pievienota apstiprinājuma deklarācija (*Declaration on honour*). Attiecīgi pārējā iespējamā papildu informācija būs nepieciešama tikai pēc EACEA pieprasījuma, ja būs nepieciešams. Vēlams izmantot EACEA sadaļu “*Funding*”, kur katram apakšpasākumam aktualizēta iesniegšanas kārtība pa solītim:

https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens/funding_en

Iesniegt jaunu pieteikumu var pa tiešo no EACEA mājas lapas:

<https://eacea.ec.europa.eu/PPMT/> nospiežot “*Create new application for funding*” (21.attēls).

Organisation registration (PIC numbers)
All organisations that seek to be included as a participant in a funding application or wish to apply for an accreditation, must first have registered in EACEA's Participant Portal. The registration system assigns a unique Participant Identification Code (PIC) to each organisation. If an organisation does not have a PIC number, it cannot apply for funding or apply for an accreditation. Click [here](#) to be directed to EACEA's Participant Portal. Access to the portal is validated by EU LOGIN (PREVIOUSLY KNOWN AS ECAS) (see above).

Points to be noted and respected by applicants for funding ONLY

Organisation profile
Some actions require a minimum number of participating organisations in order for the application to be considered eligible. Likewise, some actions require there to be representation from specific countries for the application to be considered eligible. Please carefully check whether any such rules apply to the funding opportunity you are applying under. If such rules do apply, you must respect those rules when building your list of participating organisations. If you have not respected the rules, you will receive an error message when the application eForm is created and you will have to start the entire process again.

One uninterrupted session
When you proceed with either of the funding application options below, you will be guided through a series of steps resulting in the creation of a new or updated application eForm. These steps are fully described in the User Guide. Please note that these steps must be completed in one continuous session. It is not possible to interrupt the activity and resume it at a later time. If you close the browser window in which you are working or if you close the browser entirely, you will lose the data you have entered and will have to start again. Please therefore ensure you have all necessary PIC numbers AND have checked the rules for the organisation profile BEFORE YOU PROCEED.

Applications for funding

- Create new application for funding
- Revise list of participating organisations and update application for funding

Applications for accreditation

- Create new application for accreditation
- Resume or print an existing application for accreditation

21.attēls

Tālāk sekos ierastā autorizēšanās ar Participant Portal starpniecību, izmantojot Jūsu ECAS profilu. Pēc autorizēšanās atvēršies logs ar pieejamajām atbalsta programmām. Izvēlieties “*Europe for citizens*” un spiediet pogu “*Search*” (22.attēls).

Previous step

1. Select a programme name and click on search

Select Programme name Search

- Select Programme name
- Pan-African Programme
- Erasmus+
- CREATIVE EUROPE
- EU Aid Volunteers
- EUROPE FOR CITIZENS

22.attēls

Sekojoši atvērsies sadaļa ar pieejamajām atbalsta darbībām un apakšpasākumiem dotajā atbalsta programmā. Uzklīkšķiniet uz Jūs interesējošo (tā iekrāsosies atšķirīgā krāsā), tad augšējā kreisajā stūrī izvēlaties projekta pieteikuma veidlapas valodu (angļu, vācu vai franču valodā) un spiediet “*Next step*” (23.attēls).

Programme name	Sub-programme name	Action name	Sub-action name	Submission opens	Submission deadline
EUROPE FOR CITIZENS	Operating grants: Structural support for European public policy research organisations (think tanks) and civil society organisations at European level.	Democratic engagement and civic participation	N/A	16/11/2018	17/12/2018

3. Select the application language version

Please select a language

EN
FR
DE

EUROPE FOR CITIZENS Search

Show 50 entries

Filter search results:

Programme Guide / Call for Proposals	Programme name	Sub-programme name	Action name	Sub-action name	Submission opens	Submission deadline
EACEA-33-2017	EUROPE FOR CITIZENS	Operating grants: Structural support for European public policy research organisations (think tanks) and civil society organisations at European level.	Democratic engagement and civic participation	N/A	16/11/2018	17/12/2018
EACEA-33-2017	EUROPE FOR CITIZENS	Operating grants: Structural support for European public policy research organisations (think tanks) and civil society organisations at European level.	European Remembrance	N/A	16/11/2018	17/12/2018
EACEA-40-2018	EUROPE FOR CITIZENS	PEC	PEC - working programme	N/A	14/11/2018	29/11/2018

First Previous 1 Next Last

23.attēls

Atveras lodziņš, kurš prasa ievadīt PIC numuru. PIC numurs ir Jūsu organizācijai no EK piešķirtais identifikācijas numurs reģistrējoties Participant Portal (ja Jums ir vairākas organizācijas, izvēlaties to, ar kuru iesniegsiet projekta pieteikumu). Pēc tam, kad būsit ievadījuši savas organizācijas (vadošais partneris) PIC numuru, spiediet “*Add to list*” pogu (24.attēls) un tālāk jau Jums piedāvās ievadīt partneru PIC numurus. Atceraties, ka partnerus var ievadīt pirms projekta pieteikuma formas lejupielādes, jo to informācija no Participant Portal automātiski tiks ieģenerēta elektroniskajā pieteikuma formā. Gadījumā, ja vēlaties jau laicīgi sākt pildīt formu, bet partneri vēl nav paguvuši reģistrēties Participant Portal un tādējādi nav atsūtījuši Jums savu PIC numuru vai arī pēdējā brīdī parādās kāds jauns partneris, iesakām lejupielādēt jaunu formu ar aktuālajiem partneriem un pārkopēt visu informāciju no vecās pieteikuma versijas uz jauno.

List of participating organisation(s)

For each organisation participating in the application, enter the organisation's PIC number and click Add to list. To search for a PIC using e.g. the organisation name, click [here](#) to be directed to the EACEA Participant Portal.

PIC number: Add to list

PIC	Name	Country
-----	------	---------

Remove checked organisation(s)

Previous step

24.attēls

Kad tas veiksmīgi izdarīts, var lejupielādēt pieteikuma formu. Iesakām to saglabāt drošā vietnē, gan uz datora cietā diska, gan iespējams citos, piemēram, pārnēsājamajos datu nesējos vai internetā. Protams, tas var radīt neērtības to pildot, lai pēc tam saprastu, kura ir aktuālā versija. Pārlicinieties, vai dators atpazīst doto pieteikuma formātu, un tad sāciet to pildīt.

Pieteikuma forma sastāv no 3 veidu lauciņiem: pelēkiem lauciņiem – informāciju, kuros var pildīt pēc izvēles, pelēki-strīpotie lauciņi – automātiski aizpildītie lauciņi, kuros informācija tiek pārnesta no Participant Portal un atkarībā no iepriekš aizpildītajiem lauciņiem. Ar sarkanu rāmi apvilktie lauciņi ir obligāti aizpildāmi, tos nevar atstāt tukšus, tāpēc ja kāds no obligāti aizpildāmajiem lauciņiem nav uz Jums attiecināms, varat tajā ierakstīt “n/a”, bet neatstājiet to tukšu, jo pieteikuma forma automātiski tiks bloķēta pie mēģinājuma to iesniegt līdz brīdim, kamēr netiks aizpildīts konkrētais lauciņš. 25.attēlā var redzēt, kā izskatās pieteikuma forma (pirmās lapas daļa).

Tools EUROPE FOR CITIZENS x

funding opportunity webpage of the programme concerned.

These resources and other useful links can be found in a table located at the end of this eForm. [Click to access table.](#)

Programme : EUROPE FOR CITIZENS

Sub-programme : Strand

Programme Guide / Call for Proposals : EACEA-

Action :

Sub-action :

Deadline for submission : 12:00 midday (Brussels time)

Project title * :

Project acronym * :

25.attēls

Vispārīgi ieteikumi aizpildot pieteikuma formu:

- Ievērot rakstu zīmju skaitu (ilgstoši paturot kursoru virs lauciņa uzrādīsies maksimāli pieļaujama rakstu zīmju skaits);
- Pieteikuma formu pildīt angļu, franču vai vācu valodā, lai, tulkojot no citas oficiālās ES valodas Jūsu projekta pieteikumu, tulkošanas birojā netiktu pazaudēta būtiska informācija, kas var ietekmēt projekta vērtējumu;
- Projekta aktivitātes aprakstīt īsi, kodolīgi, bet ticami – tas nozīmē vairāk konkrētas lietas, faktus, sagaidāmos rezultātus;
- Pildot pieteikuma formas sadaļu par atbilstību projekta mērķiem, prioritātēm, par projekta aktivitāšu plānu, projekta ietekmi un informācijas izplatīšanu – sekojiet līdzi

vadlīnijās minētajiem nosacījumiem. Var arī salīdzināt ar šīs rokasgrāmatas sadaļā “Projekta novērtēšanas kvalitātes kritēriji” aprakstītajiem kritērijiem un vadīties pēc tiem, jo šī pieteikuma formas sadaļa būs viena no būtiskākajām projekta izvērtēšanas gaitā, kurai pievērsīs uzmanību projekta vērtētāji;

- Ik pa laikam saglabājiet e-formu, lai nodrošinātos pret ievadītās informācijas pazūšanu. Ja projekta pieteikuma veidlapu pildāt pakāpeniski vairākas dienas, saglabājiet aktuālo versiju un, kā iepriekš bija minēts – saglabājiet tikai to sev piemērotajās atmiņas glabātuvēs;
- Pirms projekta pieteikuma aizpildīšanas nodrošinieties ar visu nepieciešamo informāciju arī no partneriem, kuru nepieciešams minēt pieteikuma formā, jo pirmās sadaļas ir jāaizpilda ne tikai par vadošo partneri, bet arī par katru partneri atsevišķi;
- Tabulās, kur lūgts norādīt projektā tieši iesaistīto dalībnieku vecumu, dzimumu utml., nav jācenšas to norādīt pēc iespējas precīzāk, pietiks ar aptuvenu izkārtojumu, jo šī informācija EACEA un vērtētājiem vairāk ir nepieciešama, lai redzētu projekta mērķauditorijas kopainu;
- Jebkuru neskaidrību ziņā, ieteiktu sazināties ar EP programmas informācijas punktu Latvijā (detalizētāks apraksts rokasgrāmatas sadaļā “Komunikācija ar EACEA un koordinējošo iestādi Latvijā” un rokasgrāmatas noslēgumā), kā arī tehnisku problēmu gadījumā EACEA ir sava tehniskā atbalsta nodaļa *Helpdesk service* https://eacea.ec.europa.eu/documents/eforms_en (Skatīt “*Helpdesk service*”);
- Pieteikumu iesniegšanas termiņš parasti tiek norādīts konkrētās dienas plkst. 12:00 pēc Briseles laika. Ieteikums neatlikt projektu iesniegšanu uz pēdējām minūtēm, jo parasti lielā pieteikumu skaita dēļ projektu pieņemšanas sistēma mēdz arī nestrādāt. Tur nelīdzēs lūgumi un paskaidrojumi par pēdējā brīža iesniegšanu, tāpēc drošāk ir iesniegt pieteikumu vismaz divas dienas iepriekš, lai gadījumā, ja rodas sarežģījumi – to var pagūt atrisināt.

Pēc pieteikuma aizpildīšanas, nepieciešams pievienot vienīgo uz projekta pieteikuma iesniegšanas brīdi nepieciešamo pielikumu “*Declaration on honour*” jeb apstiprinājuma deklarāciju, kas ir pieejama katra uzsaukuma dokumentācijas pakā (iepriekš pieminētā “*Funding*” sadaļa EACEA mājas lapā). Tas ir *Word* dokuments (26.attēls) uz aptuveni 3 lapām, ko pieteikuma iesniedzējs jeb tikai vadošais partneris aizpilda, paraksta un ieskenētu (*pdf* vai citā atbilstošā formātā) pievieno pieteikuma formai.

Comments [in grey italics in square brackets] are to be deleted and/or replaced by appropriate data.

Declaration on honour

The undersigned [*insert name of the signatory of this form*], representing the following legal person:

Full official name:
Official legal form:
Statutory registration number:
Full official address:
VAT registration number:

authorised to represent the applicant organisation¹ hereby requests from the Educational, Audiovisual and Culture Executive Agency (hereinafter referred to as "the Agency") a grant of EUR [*insert amount*] with a view to implementing the action entitled [*insert title of the project*] in the framework of the "Europe for Citizens" programme 2014-2020, on the terms laid down in this application and

...

26.attēls

Kad projekta pieteikuma forma ir aizpildīta un pievienots ieskenētais pielikums, var pārbaudīt, vai pieteikuma formā ir kāda nepilnība. Katras pieteikuma formas lapas apakšā ir poga “*Validate form*”. Nospiežot uz tās, Jums uzrādīsies ziņojums, ka pieteikuma forma ir korekti aizpildīta un ir gatava pieteikuma iesniegšanai. Tas protams būs tad, ja nebūs kļūdu. Ja kļūdas vai nepilnības tiks konstatētas, tās tiks uzrādītas pieteikuma formas ģenerētajā sarakstīņā “*Errors list*”. Lai labotu kļūdas, varat izmantot jaunizveidoto pogu “*Go to next error*” (27.attēls).

Submission number:
00000000Page 11 of 13

Go to next errorValidate formTest your connection

Connection test has not been performed!

Europe for Citizens

Form version : 3.5 EN Adobe Reader version : 19.00820081

Application's reference(s)

Has this or a similar application already been submitted under a previous call for proposals?

Yes No

Submission number : 00000000

Submit this form

Errors list

Number of mandatory field(s) not filled in: 31

Project duration is minimum 3 month(s) and maximum is 12 months.

27.attēls

69

Atgādinām, ka līdz brīdim kamēr pieteikuma forma nebūs korekti aizpildīta, nebūs iespēja to iesniegt, jo iesniegšanas poga “*Submit this form*” būs neaktīva, kas nodrošina no nepilnīgas pieteikuma formas nosūtīšanas. Tiklīdz pieteikuma forma būs korekti aizpildīta, poga “*Submit this form*” būs aktīva un, to nospiežot, Jums vispirms lūgs saglabāt pieteikuma formu un tad tā tiks nosūtīta EACEA (protams jābūt *Internet* tīkla savienojumam). Kad pieteikuma forma tiks veiksmīgi nosūtīta, lodziņā “*Submission number*” parādīsies Jūsu projekta reģistrācijas numurs (28.attēls). Ieteikums šo formas versiju ar reģistrācijas numuru saglabāt, lai varētu nepieciešamības gadījumā uz to atsaukties.

Submission number: Page 12 of 14
012345-CITIZ-1-2019-LV-CITIZ-NTT

 Europe for Citizens
Form version : 3.5 EN Adobe Reader version : 19.00820081

Application's reference(s)
Has this or a similar application already been submitted under a previous call for proposals?

Yes No

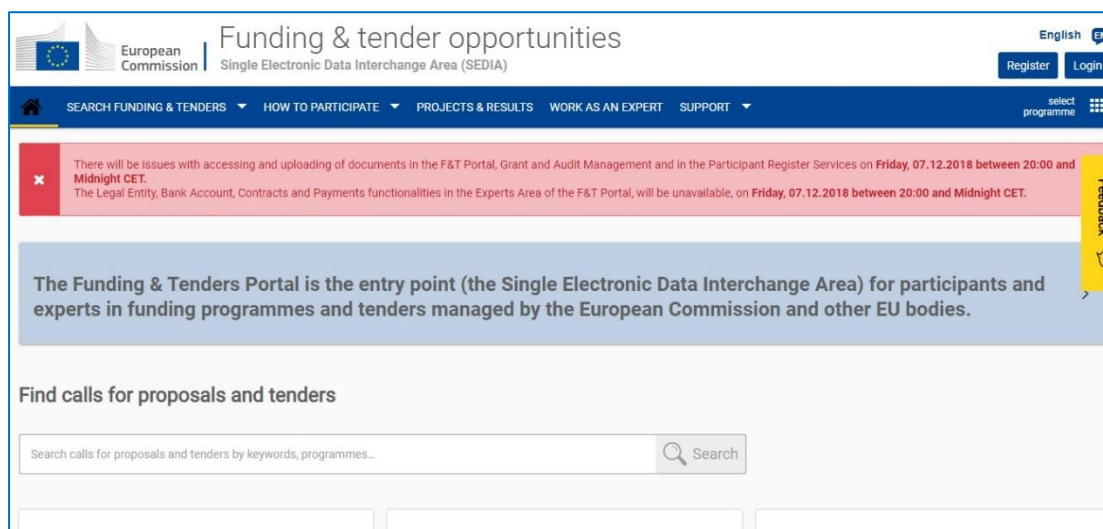
Submission number : 012345-CITIZ-1-2019-LV-CITIZ-NTT

28.attēls

Mēdz gadīties, ka ar pirmo reizi neizdodas iesniegt pieteikuma formu, jo lec dažādi paziņojumi par kļūdu savienojumā vai citām tehniskām ķībelēm. Ieteikums uzreiz nevērsties pie EACEA tehniskā personāla (iepriekš pieminētā *Helpdesk service*) pēc padoma, bet gan pamēģināt pieteikumu iesniegt vēl pāris reizi ar nelielu laika intervālu un tikai tad, ja neizdodas, vērsties pēc palīdzības. Bieži šādiem dokumentiem datora operētājsistēma var lūgt vispirms manuāli apstiprināt atļauju šādu dokumentu izmantošanai (piemēram, uzticamība konkrētajam dokumenta tipam utml.).

Pēc projekta iesniegšanas, iespējams, uz e-pastu atnāks apstiprinājums no EACEA par projekta pieteikuma saņemšanu. No šī brīža sāksies gaidīšanas periods, jo praksē EP projektus izvērtē vismaz trīs mēnešus un rezultātus paziņo ceturtajā mēnesī. Protams, jābūt gataviem, ka EACEA var lūgt kādu papildu informāciju par Jūsu projektu, tāpēc lieti noder oriģinālā projekta pieteikuma (ar reģistrācijas numuru) saglabātā versija. Tāpat, gadījumā, ja projektā rodas neparedzētas izmaiņas, tās jāaskaņo ar EACEA, arīdzan, šajā gadījumā sazinoties ar EACEA, būtu labi atsaukties uz Jūsu iesniegto projektu un tā reģistrācijas numuru.

Informācijai! Pēc 2021.gada EK atbalsta programmām darbosies jauns Participant Portal aizvietotājs - Funding & Tenders Portal (29.attēls). Tas jau šobrīd ir pieejams vairākām atbalsta programmām, izņemot EP programmu. Vēl līdz 2020.gada beigām EP programmas projekti tiks iesniegti ar Participant Portal sistēmas starpniecību. Pēc 2021.gada EP programmas struktūra iespējams mainīsies un tās turpinājums tiks integrēts Funding & Tenders Portal: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>, tāpēc, iesniedzot projektus citās atbalsta programmās, varat izmantot jauno platformu, izmantojot jau esošo ECAS reģistrāciju ar paroli.

29.attēls

Kontaktinformācija

EP programmas informācijas punkts Latvijā (Kultūras ministrija)

Z.A.Meierovica bulvāris 14, 4. stāvs, 26.kabinets

Rīga, LV - 1050

tālr.: +371 67330228; +371 67330289

e-pasts: eiropapilsoniem@km.gov.lv

mājas lapa: www.km.gov.lv/eiropapilsoniem

EACEA Briselē, Beļģijā (EP programmas nodaļa)

mājas lapa: https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en